

SOLFASOL

ANKARA'NIN GAYRİRESMİ GAZETESİ

Aylık Gazete | 25 TL | Eylül 2022 Sayı 116 | www.solfasol.tv

Biz şimdi alçak sesle konuşuyoruz ya
Sessizce birleşip sessizce ayrılıyoruz ya
Anamız çay demliyor ya güzel günlere
Sevgilimize çiçekler koyuyor ya bardağa
Sabahları işimize gidiyoruz ya sessiz sedasız
Bu, böyle gidecek demek değil bu işler
Biz şimdi yanyana geliyor ve çoğalıyoruz
Ama bir ağızdan tutturdığımız gün hürriğin havasını
İşte o gün sizi tanrılar bile kurtaramaz.

Cemal Süreya

COĞRAFYA KEDERDİR! Ankara'da Olmayan Boston'da Nasıl oldu?

Katılımcı Planlama ve Tasarıma Dayalı bir Dönüşüm Örneği

>> s. 12 Hayrettin Günç - Sunuş: Mehmet Onur Yılmaz

Bir süre önce, tam da Esat Semt Hali Yeşil ve Katılımcı Dönüşüm önerimizin çıkmaza girmesinin üzüntüsünü yaşadığımız, Ulus 100. Yıl Çarşısı ve Kültür Merkezi için yapılan fikir proje yarışmasının Büyükşehir Belediyesinin garip anketi ile kadük edildiği haberinin geldiği günlerde, çok uzaklardan, Atlantik ötesinden bir şehirci-mimarın, Hayrettin Günç'ün bir dizi paylaşımı düştü önümüze. Burada, Ankara'da bir türlü ol(a)mayan, Boston'da nasıl da güzel güzel olabildiğini anlatan, katılımcı planlama ve tasarıma dayalı bir dönüşüm örneğini bize detayları ile aktaran bir paylaşım.

SÖYLEŞİ Yağmur Soydemir

Ankara'dan Dünyaya Yayılan Flütün Eşsiz Tınısı

>> s. 14 Hazırlayan: Filiz Köse

Eski köye yeni adet
getiren Turan Dursun
ve Ankara üzerine

Abit Dursun ile bir söyleşi

>> s. 16 Sencer Başat

Solfasol Forum 10 Eylül 2022 / Notlar

>> s. 2

7 Eylül Temiz Hava Günü

>> s. 8 Deniz Gümüşel

BİSİKLET SÖYLEŞİLERİ #4

Süslü Kadınlar Bisiklet Turu #SKBT

>> s. 9 Hazırlayan: Lindanihan

SOL FALSO

Aydan Çelik

MAHSA AMİNİ'YE SAYGIYLA

GÜNCEL

Solfasol Forumundan Sonra Düşünceler
ve İzlenimler
>> s. 6 A. Atauz, M. Onur Yılmaz, S. Yörüker

ANKARA

Suna Berker Evi ve Hikayesi
>> s. 11 Faruk Soydemir

KÜLTÜR SANAT

Bisiklet Sergisi Adalar Müzesinde Açılıyor
>> s. 17

AGORA

Yeşil Çay Üreticileri ile Bir Bardak Çayın Başına ne
Gelecek?
>> s. 21 Müfit Pınar

Solfasol Forum 10 Eylül 2022 / Notlar

Katılımcı sayısı: 37 kişi

Akın Atauz- Birinci sorumuz "Ankara'nın bugününü ve önümüzdeki 1-2 yılda bizi bekleyenler hakkında değerlendirmeler." Bu değerlendirmeleri nasıl yapmalı ve nasıl tartışmalıyız?

Bir kentin içinde olduğu "iyi/kötü" durumları tartışabilmek oldukça zor bir iş. Bu tartışmayı nasıl yapabiliriz/ yapmalıyız? Ankara gibi metropoller ise, çok katmanlı, sistematik bütünlüğünü algılamak ve tartışmakta en zor güçlüklerle karşılaşılacak kentlerdir. Karmaşıktır ama anlamaya çalışmak ve çözümlenmeye çalışmak, bize düşen bir görevdir. Bunun için, belki ilk aşamada iki tür yaklaşım düşünebiliriz:

1. Yöntem: Mevcut kaynaklara başvurmak. Mevcut olan yazılı ve görsel kaynakları/ makaleleri incelemek,

2. Yöntem ise kişisel gözlemler olabilir. Bizlerin, hemşeri olarak, kent hakkındaki gözlemlerimiz/ duyumsamalarımız... Kente daha aktif ve eylemli olarak yaklaştığımızda birçok toplumsal/ mekansal olguyu gözlemleyebilir ve bu gözlemleri birlikte konuşarak, kente dair (ortak ve/ya bireysel) bir anlama sağlayabiliriz.

Kenti anlamaya başladığımızda karşılaşacağımız iki soru söz konusu olabilir:

1. sorun: Parça ve bütün ilişkisi nasıl kurulacak? Gözlemlendiğimiz/ algıladığımız olgunun tekil ve biricik bir olgu olup-olmadığını ve eğer tekrarlanan bir olguysa nasıl genelleştirileceği ve kenti nasıl etkilediği sorusu.

2. sorun: Hepimizin kendimize ait bir habitatu/ mıntıkası var, kentin belirli yerlerini tanıyoruz sadece. Kent çok büyük bir bütün, ama

bizler kendi çevremizi tanıyoruz. Kendi habitatımızın bilgisinden kentin bütününe ait doğru bilgiye nasıl ulaşacağız?

Kenti birey olarak veya grup halinde tartışmak

Bu sorunların kısmen de olsa üstesinden gelebilmek için, kenti, olabildiğince çeşitlenmiş heterojen gruplar içinde tartışmamız yararlı olacaktır. Her birey kentin farklı bölgesinden ve farklı deneyimleri/ pratikleri içinden geliyorsa, tartışma daha büyük ve daha boyutlu bir anlama sağlayabilecek biçimde genişleyebilecektir.

John Berger'in görme ile ilgili çok kitabı var. Görmek, algılama kapasitemizi en çok çoğaltan ve zenginleştiren eylemlerden biri. Bu nedenle, kent içinde gözlemler yapmamız gerekir. Kenti görüyoruz, duyuyoruz ancak bizi esinlendirdiği/ düşündürdüğü anlam çok öznel olabilir. Önemli olan, bu tür öznel deneyimler üzerinde, birlikte konuşabilmek.

Ankara/ kent hakkında tekil bir birey, ne diyebilir? Ama bu tür tekil anlatılar, bir tartışmada yoğunlaşarak gelişirse, daha rafine hale gelebilir.

Kentle ilgili kaygılarımızı, bilginin küçük veya büyük oluşuna, kanıtlanıp-kanıtlanmamış olmasına bakmadan, burada birlikte konuşalım. Parça parça bilginin paylaşımı, başlangıçta, "havanda su dövülmesi" gibi gelebilir, ancak tartışma geliştikçe, birlikte, birçok öneri geliştirebiliriz.

Aykut Alyanak- Bugünkü sorunlarımızın temel nedenini konuşmalıyız belki de.

Semra Uygur (mimar)- Belediye yönetimi

değişti, evet ama kent mekanına yönelik bir değişim gözlemleyemiyoruz. Yeni belediye yönetimi maalesef geçen dönemin çalışmalarının devamı gibi görünüyor. 100. Yıl Çarşısı örneği verilebilir. Bir yarışma da yapıldı, ama bu belediyenin kapalı ve atıl bir yer olmasını değiştirmede. Ne olacağı belli olmayan alanlar var kentte. Ulus örneğini verebiliriz yine, Cumhuriyet merkezi olması gerekirken, atıl durumda. Cumhuriyetin 100. yılı kutlamaları ise, yine belirli değil.

Akın Atauz- Bu durumu/ saptamayı, belki şöyle özetleyebiliriz: Kent mekanının yönetimi ile ilgili kaygılarımız var. Yönetim/ belediye, kentlilere danışmadan/ kendi bildiği gibi hareket ediyor. Kentin kimliğini güçlendirme çabaları atıl durumda.

Atilla Dirim (Gökkuşuğu Aileleri Derneği)- LGBTİ+ çocuklar için hayat Ankara'da kısıtlı. Bankalardan, resmî kurumlara kadar bütün işyerlerinde çalışma koşulu, kadın-erkek statüsünde. Ayrıca, sokaklar da tehlikeli.

"LGBTİ+ların hak ve özgürlükleri için ne yapabiliriz?" konusunu konuşmalıyız. Göçmenler konusu yine büyük bir sorun. Siyahlar ve Afrika'dan gelenler için burası, çok fazla ırkçılık olan bir şehir. Tek renk ve tek ses yerine renklenmemiz lazım.

Akın Atauz- Özetliyorum: Ankara'da hem merkezi yönetimden, hem de toplumun kendinden gelen bir ırkçılık ve ayrımcılık söz konusu. Bu konuları düzeltmek için çalışmalıyız.

Elif Gamze Bozo- Okullar açılıyor ancak engelliler okullara gidemiyor, evde eğitim görüyor. Batıkent'ten merkeze gelmek çok zor, erişilebilirlik bakımından kent uygun araçlara düzenlemelere sahip değil. Engelliler sokaklara çıksınlar diyen kişiler aslında, engellilerin evlere kapatılmasına yönelik davranıyorlar.

Akın Atauz- Özetliyorum: Engellilerin kent yaşamına katılamaması/ dışlanması, halen geçerli ve yapılanlar göstermelik; yönetimin sorunu çözmediği halde çözülmüş gibi davranması, en büyük sorun.

Faruk Soydemir (Mimar)- Kültürel miras üzerine projeler yapmaya çalışıyor. 1974'ten bu yana kentte çeşitli belediye dönemleri var. Ankara'nın 1984 öncesi ve 1985 sonrası birbirinden çok farklı. Aynı, "Gökçek öncesi ve sonrası" gibi. 84 öncesi, gecekondu ve hızlı kentleşmenin olduğu bir dönem. Tamamen gecekondu ile örülen bir kent. 85 sonrası ise, birdenbire apartmanlaşmaya dönen bir kentleşme. 4 kat-5 kat derken, 90'ların sonuna kadar

Akın Atauz forum açılışını yaparken

GÜNCEL

devam etti apartmanlaşma... Hala devam ediyor. Gökçek dönemi ile imar durumuna aykırı yapılaşma oluştu. 4-5 kat yerine çok kat geldi, yükselen bir kent oluşmaya başladı.

Mansur Yavaş döneminde ise, hiçbir müdahale göremedik bu yapılaşmaya... Yaya bölgesi, kaldırım standardı olmayan bir kent... Kültürel miras açısından bakınca, Saraçoğlu Mahallesi'nde ne olduğunu çok merak ediyoruz. Projelere ulaşamıyor, ne yapılacağını öğrenemiyoruz. Dalokay "Ben bu kentin anasıyım, kentte ne olursa ben bilmeliyim" demişti. Bu tablo şu anda yok. Bu konu sadece Büyükşehir'in değil Çankaya Belediyesinin, ilçe belediyelerinin de sorunu. Kentin göbeğindeki yapıya, belediye yerine Çevre Bakanlığı kamulaştırma yapıyor.

Akın Atauz- Özetle: Kentin gecekondulu ve konut dokusunda bir değişim/ dönüşüm oluştu. Konutla/yoğunlaşma ile ilgili sorunlar var. Kentin belleği ve bunun korunabilmesi/ ideolojik amaçlarla dönüştürülmeye çalışılmasıyla ilgili sorunlar var. Kentin yönetiminin bu konudaki zayıflığı, zavallılığı ve etkisizliği, Ankara için bir sorun...

Mahmut Emin Avcı-(40 yıl belediyede çalışmış. 1973 yılından beridir, gazete kupürleri topluyor.) Batıkent projesi Dalokay döneminde yapılmıştı. Hamamönü vb. alanların yapılaşma projesi de, Dalokay zamanının. Belediye tarafından geliştirilen bu projeler, Süleyman Demirel tarafından elinin arkasıyla silinip, Kültür Bakanlığına gitti. Proje giderken, tapular da gitti. Ankara halkına ait olan bu tapular, şu anda belediyede değil; o nedenle farklı çalışmalar olmakta. Gökçek zamanında da, Çevre ve Şehircilik Bakanlığına, kanun değişiklikleri ile bir sürü hak verildi ve bakanlık, şehir içinde düzenlemeler yapabilir hale geldi.

Akın Atauz- Özetle: Kenti kim yönetecek? Kentlinin seçtiği yerel yönetim mi devlet mi? Devlet Ankara'ya çok baskı yapıyor. Türkiye'de kentler, kentlilerin seçtiği yerel yönetim yerine, merkezi yönetim baskısı ile yönetilmeye çalışılmakta. Tek merkezden çıkan sese göre yönetilmeyi değiştirmek için çalışılmak gerekiyor.

Alanur Çavlin- Yoksulluk, ayrımcılık ve rant... Bunlar en temel sorunlar. Vatandaş olarak, kentte "anne olan" bir belediye başkanı istemiyorum; her anlamda talepte bulunabiliyor olmak ve kentli olarak sesimi duyurmak istiyorum. Öyle bir hale geldik ki eskiyi arar olduk.

Bugünün yönetimini düşünelim...

Akın Atauz- Özetle: Kent yönetimleri, kentin yönetimi üzerindeki tüm hakları elinde bulundurmalı, ama bu yönetimi, kentliyle bütünleşerek/ onun katılımıyla gerçekleştirmeli. Çoğul ve yerel bir demokrasiyi, yerel yönetimin tek başına/ demokratik süreçleri işletmeksizin karar almasının yerine geçirmek gerekiyor.

Onur Mat- Dünyada da, yönetim anlayışının değişmesi doğrultusunda bir eğilim var: Katılımcılık ve şeffaflık sıkça tartışılıyor. Bizlerin, katılımcılık pratiği eksikliğimiz var. Vatandaş, hemşeri olarak, "nasıl etkin olabiliriz?" konusu önemli. Dünyadaki eğilim değişmekte, vatandaşlar birine bir yetki devri olmaksızın, teknolojinin imkanlarını kullanarak, yönetime katımdaki gelişimlere katkı sunmuş oluyor. 'Gelecekte bizi bekleyenler' başlığı altında bu konuları değerlendirebiliriz. Yerel yöneticiler de bunun farkında ve vaatlerde bulunuyorlar. Ancak göreve geldiklerinde, hiçbir şey değişmiyor; aynı tas aynı hamam.

Akın Atauz- Özetle: Katılım konusunda "-mış gibi yapan" bir yerel yönetim... Yerel demokrasiyle, katılımcı bir yerel yönetimin nasıl olacağı ile ilgili hiçbir gelişme göremedik. Demokrasinin aşağıdan yukarı nasıl oluşturulacağı ve bunun gelişen teknolojik olanaklarla kent ölçeğinde nasıl geliştirilebileceği hakkında düşünmeliyiz.

Kavrama aykırı gelişme örnekleri de var:100. Yıl Çarşısı için belediye internet üzerinden referandum yaptı, ama bu göstermelik bir katılımcılıktı. Esat Kent Hali ile ilgili Küçükkesatlılar sürece katılmaya çalıştı. Ama Belediye, kendi karar verdiği projesini uygulamayı yeğledi.

Onur Mat- Merkezi yönetim yerel yönetime nasıl davranıyorsa, yerel yönetim de kentlilere aynı biçimde davranıyor; yani bir ikiyüzlülük var.

Vedat Ağca (Mimar)- Kültürel tarihi eserler ile ilgili çalışıyor. Anayasada başkent Ankara'da görünüyor ama sanki merkez İstanbul gibi. Bu nedenle Ankara'da hiçbir şeyin yapılamadığını görüyoruz. Belediyenin, alt geçitler vb. eskiden kalan tüm çalışmalarını yapılmaya devam etmesi, Mansur Yavaş'ın da aynı projeleri geçerli gördüğünü gösteriyor.

Katılım meselesinde kent konseyleri var. Ama belediyeler tarafından zorunlu olarak yapılmış gibi görünerek varlar... Çankaya Belediyesi'nde kent konseyi kurulmuş ama sivil toplum örgütlerine haber verilmemiş. Ne kararlar alındı bilemedik, toplumla paylaşılmadı. Bu dönemin kent konseyi oluşumlarında Büyükşehir Belediyesi'nde bir değişim göremiyoruz.

Siyasi görüş farklılıklarında bakanlıklar işlerine gelmeyen konularda projeyi alıyor veya bırakıyor. Bunu, kabul edildiği

halde uygulamaya geçmeyen detayları ile Millet Bahçesi örneğinde görüyoruz.

Oya Özgün Özder: Solfasol'de sokak kültürü adlı program yapıyorum. Ankara'ya şöyle bir baktığımızda yapılar Ulus bölgesinde konumlanmış durumda. Orada değişik bir şeyler oluyor. Yıkıp yeniden yapmak yerine farklı şekilde değerlendirileceğini düşünüyorum yapıların. Sanat yönünden çok geriye gittiğimiz bir dönemdeyiz. Gökçek döneminde ortadan kalkan sanat yapıtlarının durumunun Mansur döneminde de değişmediğini görüyoruz.

Çiçekçi Kız heykeli örneği ve tekrar yerine konulmaması... Sokaklardaki akşam pazarının bitmesi de, sokak kültürüne olan tepkinin bir göstergesi. Sokaklar denetimin merkezi. Ötekileştirilme yine hat safhada. Millet Bahçeleri örneğinde olduğu gibi çimlik bir alandan öteye gitmeyen, kent görseline katkısı olmayan bir yapılaşma söz konusu.

Roma yolu örneğinin... Çok hazin bir şehir. Gordion müzesi diye müthiş bir zenginliğimiz var. Ancak buraya direkt ulaşabildiğiniz bir vasıta yok veya nasıl gidileceğini gösteren bir bilgi yok.

Sürekli zam gelen bir ulaşım durumu var ve anlıyorum ama gelirlerimiz sabit. Ya Belediye ve devlet oturup konuşacak ya da başka bir çözüm aranacak... Sürdürülebilir değil. Gece otobüsleri örneğinin... Yok, kaldırdı. Mustafa Tuna maalesef daha iyiydi. Gece otobüsleri vardı, akşam pazarı vardı, ancak şu anda yok.

Akın Atauz- Bu düşünceleri, kentin sanat yaşamı ve kültürel faaliyetlerin olmaması veya olanlara ulaşımın güçlüğü olarak özetleyebiliriz.

Aykut Alyanak- Ayrancı Derneği ve gazetesini çıkarttık. Kentli ve kent hakları savunucusu bir yayın...

Dalokay'a "göbekçi" denirmiş. Hemzemin göbekler yaparak trafik sorununu çözmeye çalışmış. Parasızlıktan yakınırken, ücretsiz toplu ulaşım önerisini yapmış. Özel araçlar için çok yatırım yapılıyor ama yatırımı otobüslere yapalım ve tüm ithal kalemleri azaltıp ulaşımı ücretsiz yapalım önerilerinde bulunmuş, ama reddedilmiş.

Altınsoy döneminde, kamu ulaşımı özelleştiriliyor. Yani kârlı bir sektör olabileceği için özelleşiyor, bu anlamda, paralel olarak özelleşmeler de başlıyor. Karayalçın döneminde metro hayata geçiriyor. Bunu Belediye Kanunu'nun ona verdiği hak ile yapıyor.

Gökçek ise tamamen otomobil öncelikli otoyolu, alt geçit-üst geçit uygulamalarını başlatıyor. Mahkeme kararına da uymayıp bu projelere devam eden, yine Gökçek oluyor. Ankara çevre yolu projesi ile de, Ankara ranta açılıyor. Karayolları ve uydu

GÜNCEL

kentlerle birlikte otomobil pompalaması, tarım alanlarının istilasına sığıyor.

Barış Aslan- (ODTÜ'lü, rant yoluna karşı duran ekipten)- ODTÜ ormanını parçalayan projeye ilgili belediyenin tek paylaşımcı yanı, proje ihalesinin canlı yayınlamasıydı. Katılımın nasıl olacağını konuşuyoruz ama belediye, ne ODTÜ'ye, ne orada yaşayanlara sorulmadan bir anda, tepeden inme bir proje ile karşımızda... Mansur da, Gökçek projesini sürdürdü ve projeyi tahminen 50 milyon dolara iki firmaya verip, mirası devraldı.

100. Yıl'da yaşıyorum ve 1516. Cadde çok ünlüdür. Ama Mansur döneminde, ülkücü Ali Metin Tokdemir adlı birinin adı verildi. Kent konseyleri ve semt konseyleri atıl durumda. Biz Gökçek'ten bir fark göremiyoruz. AKP'li bir önceki belediye başkanı bile bu projeyi yürütmeyi bırakmıştı. Mansur ve herkes, her şeyin farkında ama projeler kimseye sorulmadan hayata geçiriliyor. "Melih Gökçek zamanında daha iyiydi" bile diyoruz. Çünkü o zaman herkes Gökçek'ten nefret ettiği için, en azından eylemlere geliyordu. Şimdi "Mansur Başkan yapmaz" deyip, kimse gelmiyor.

Mehmet C. Peker- LGBTİ+ Arkadaşlarımız örneğini üzerinden Kent Konseyi fırsatını yeniden düşündürmek istiyorum. Çankaya Kent Konseyi başkanının fikir değiştirmesine fırsat verecek bir girişimde bulunmak yerine doğrudan Çankaya Kent Konseyi genel kuruluna dilekçe verilerek, Kent Konseyi genel kuruluna sunum yapılmalıydı. Bizler, Kent Konseyleri Genel Kurullarını umursamayışlarımızı bir kenarda bırakıp, Mecliler ve Genel Kurullara yazılı talep haklarımızı kullanarak Belediye Meclislerini de harekete geçirebilir veya rahatsız edebiliriz. ODTÜ yolu için de Kent Konseyi üzerinden girişimde bulunulabilir. Haklarımızı öğrenmeli ve kullanmalıyız.

Akın Atauz- Özetle, demokratik bir işleyiş istiyorsak, mevcut durumu eleştirmekten öteye geçip, demokratik mekanizmaların daha iyi çalışır olması için çaba göstermek, bu tür hakları etkili kullanmaya çalışmak gerekir.

Kerim Yıldız- Ben böyle toplantılardan, mimarlar olunca çok sıkılıyorum. Meclisi de biliyorum. Bu toplantılar çok reel gelmiyor bana.

Akın Atauz- Peki nasıl olsa daha iyi olur?

Kerim- Kentten bahsettik ama kentlin insanlarından bahsetmedik. Trafik mesela. Bedava toplu taşıma... Bunların hepsi benim çocukluğumdan beri aynı sorunlar.

Kaan Can Bircan- Şehrin insanları ile ilgili: 12 Eylül'den sonra sokaklarda yaşayıp buralarda büyüüp İstanbul'a gittim. Ben heykel okudum. O zaman Ankara çok keyifliydi. Sanatçılığın önemsendiği bir yerd. Ama 25 sene sonra geldiğimde, değişim dehşet

durumdaydı. Gökçek inşaatlarıyla, "Sincan" büyümüş, Ankara'yı kaplamış... Şehrin dili değişmiş... Tüm polis, belediye çalışanları, kolluk güçleri vs. insanları korkutmuş. Esnafın adam dövdüğü, pazarcının hiçbir şeye dokundurtmadığı bir Ankara olmuş... İnsanların korktuğu için taleplerini dile getiremediği bir ortam olmuş Ankara'da. Esnafa "Niye küfrediyorsun bir kadına" dedim diye, dayak yiyordum. Şehrin bir dili vardı. Ankara Ankara'ydı, 25 yıl sonra döndüğümde, ANKARA olmuştu.

Oya Özgün Özder- Bahsettiğin bu dönemde kentlin ne olacağını konuşuyor muydunuz Can?

Kaan Can Bircan- O dönem siyaset örgütlenmesi dışında, şehre ve kente odaklanılmıyordu konuşma ortamlarında.

Semra Uygur- Gençliğimizde itiraz ettiğimiz her konuda, sesimizi çoğaltmak için sokağa çıkabiliyorduk. Ama sesimizi çıkartamazsak, kimse bizi duymaz. Örgütlenmek gerekiyor. Örgütlenmeden olmuyor. Gezi zamanı umutlandık. Ama arkasında toparlayıcı bir örgütlenme olmadığı için, yalnız insanların internetteki topluluğu haline gelmeye başladı. Korku imparatorluğunda yaşıyoruz. Herkes birbirinden korkar hale geldi. Nasıl açacağız bunu? Yapacak yolu bulmamız lazım.

Mehmet Onur Yılmaz- Mimarlar mimar olarak bakıyor, şehir plancı da kente öyle bakıyor. Absürt bir örnek vermek istiyorum. Belediye billboardları var. İnternet su gibi insan temel hakkıdır, 90 noktada ücretsiz internet veriyoruz gibi... Ama bu internetin bedava olduğu yerde su, 7 TL'ye satılıyor. Böyle tutarsız bir belediye ile karşı karşıyayız.

ARA

Mehmet Onur Yılmaz- ikinci bölümün konusu: "Nasıl bir medya olmalı?"/"Biz Solfasol'de ne yapabiliriz?"/"Medya cambazlığına nasıl karşı durabiliriz?"

Veli Saçılık- "Ankara'nın haber ve medya stratejisi ne olmalı?" konusu, zor bir konu. Solfasol zaten bir direniş sergilemekte. Youtube kanalı ile de yazının az okunduğu bu dönemde, görsel alanda da bir girişim oluştu. Ben Solfasol'de gazetenin devam etmesi gerektiğini, fakat yerel sorunların politik kökü desteklenerek devam etmesi gerektiğini düşünüyorum. Ankara gündemi oluşturarak Solfasol kanalına destek vereceğim. TNR Medya adlı, kendi yönettiğim platformda da, ekoloji, göçmen ve LGBTİ sorunları gibi gündemleri ele alıyoruz.

Solfasol her konuya yönelmeye çabaladığında, hepsinde yeterli olamıyor. Tüm toplumsal alanları yansıtan sorunların, günlük ve dakikalık bir haber portalına dönüşmesi lazım. Ankara üzerine bir arşivcilik çalışması yapılmalı. Ankamall dediğimiz yerde 1967 yılında sel olmuş ve insanlar ölmüş.

Derelerimiz nerede? Kentin geçmişte nasıl olduğu ve şimdi nasıl olması gerektiği yönünde de ortak bir bellek ve arşiv alanı kurmalıyız. Kent hafızası arşivi oluşturulmalı.

"ODTÜ yolundan geçmiyor musunuz?" sorusuna karşılık veremediğimiz platformlar olmamalı. Solfasol bir veri platformuna dönüşmeli.

Elif Gamze Bozo- Solfasol TV'de neler yapabileceğimizle ilgili: Veli Saçılık bana engelliler ile ilgili daha çok yayın yapmamı önerdi. Gazetede de, engelli arkadaşlardan mektup alarak, sorunları aktardığımız 1 sayfalık bir alan ayırabiliriz diye düşündük.

Kaan Can Bircan- "Nasıl bir medya?" sorusuna ortak bir cevabımız var sanırım. Haber yapıyoruz, emek harcıyoruz, ancak desteklere rağmen, duyuru noktasında eksik kalıyoruz. Sosyal medyaya ve duyuruya yönelirsek, daha çok insana ulaşabiliriz. Solfasol Ankara'da biliniyor, marka olmuş durumda. Saygı duyuluyor; tamam. 100 tane konser yaptık ama 5bin takipçiye ulaşabildik. Bu kadar medyanın ve kirliliğin arasındayız Niçin burada daha çok kişiye ulaşmıyoruz?

Alanur Çavlin- "Nasıl bir yerel medya?" Politik baskı altında yaşıyor olsak bile, yıllar geçince, görünmeyen küçük şeyleri ortaya çıkartabilmiş bir medya olmalıyız.

Solfasol'ün kendi adıma anlamına bakıyorum. Geleneksel olmayan bir örgütlenme alanı olduğunu düşünüyorum. Başka yerlerden de bilgi alabileceken, fikir yazılarına değer veriyorum. Haber verme açısından da, bunu çoğaltabileceğimiz bir alan açmalıyız. Akın'ın yazdığı örnek bölüm gibi... Mütevazı bir haber verme alanı, yazar sağlayarak oluşturulmalı. Solfasol'ü gazete bayilerinde satılırken görmek istiyorum.

Atilla Dirim (Gökkuşuğu Aileleri Derneği)- Solfasol TV, düşman gibi görüldüğümüz bir ortamda, bize alan açtı. Yaz sebebiyle ara verdik. Nasıl bir medya? Aslında istediğimiz medya: Solfasol.

Ankara'da yapılacaklara bakarsak, kent konseyinde LGBTİ+lar için bir meclis oluşturulacaktı, son anda vazgeçildi "siz bunu çalışma grubuna dönüştürün" dendi... Bu noktada Solfasol bize kapı açıyor.

Faruk Soydemir- Basından ve medyadan anlamam. Ama mesleğim ile ilgili yazdıklarımı bulduğum kanallarda yayınlamaya çalışıyorum. Bu paylaşımları yaptığımda,

GÜNCEL

çevremde" nasıl ulaşırım?" diye soruyorlar. Aboneliği soruyorlar. Bunu anlatmak zorluyor. Abonelikle sürdürmek çok kısıtlı kalıyor. Satılabilir bir gazete olması lazım.

Mehmet Onur Yılmaz- Nihan'ın da aramıza katılmasıyla abonelik çalışmaları ile kurumsal abonelik yapılıyor. Basılı medyanın dağıtımını konusunda ise, burada dehşet bir tekel var. Buna alternatif yöntemler geliştirmemiz gerekiyor.

Enver Arcak- Gazeteyi bayide satabilme fikrinin romantik olduğunu düşünüyorum. Hangimiz günlük gazete alıyoruz? Solfasol inovasyon yapması ile ünlü ve TV yaptı. inovasyonu da, yeni medya kanalı kurarak gerçekleştirdik.

Daha farklı bir yerden bakıyorsak ve hayal kuruyorsak, bu hayallerden bahsettiğimizde, dünyadaki örneklerle hayallerimizi örneklererek, daha uçlarda gitmemiz gerektiğini düşünüyorum.

Herkesin öncelikleri var. Yaşadığımız ilçe ile ilgili öncelikler üzerinden hep düşünüyorum. Bisiklet yolu örneği... Gece otobüsü olmaması... Kazanılmış hakkımızın geri alınması için, haklarımızın peşinden koşmalıyız.

Onur Mat- Ulaşımdan sorumlu kişiler bir yana ama Belediye Başkanının bisiklet yolu için algısı "Çocuklar biner" gibi.

Solfasol'un yapı olarak kooperatif yapısında, merkezlessiz, hiyerarşisiz, katılımcı, geniş ve açık bir yapıya dönüşmesi gerektiğini düşünüyorum. Bu yapının nasıl olması gerektiğini tartışmamız gerekiyor. Bu şekilde iyi gidiyoruz ama bayiye asılacak bir gazete haline gelmesinde, yapısal bir tanıma ulaşması, iyi olmaz mı?

Somut konulara gelirse de, pandemi boyunca giden müzikal dayanışmayı düşünerek, "Solfasol konserleri" olabilir diye düşünüyorum. Kültürel olarak değer verdiğimiz, değişik mekanlarda olabilir bu konserler. Böylece, hem eğlenebilir hem de takipçi kitlesi kazanabiliriz. 1 yıldır ara verdiğim programıma da devam edeceğim sözünü vereyim.

Oya Özgün Özder- Biraz sesli düşüneneğim, çok ciddi fikirlerim yok aslında. Bence her dönem bir tema belirlenip o konu etrafında hazırlık yapılabilir. Bence bu dönem Solfasol programlarıyla dirsek temasında gitmemiz gerektiğini düşünüyorum. Bazen aynı kanalda diğer arkadaşımın programını bilmiyorum. Medyascope

örneğin, hep tekelleşmiş kişilere gidiyor.

E-mail ile haber yazımı yapan medya ajanları var ve bunları gözlemleyip birbirimize destek olmalıyız. Solfasol belirli semtler ile kalmamalı.

Kapıma geldiğinde Solfasol, hem insanlar görsün diye hem de bir nevi protesto gibi, bir süre kapıda bırakıp, hemen almıyorum. Askıda Solfasol başlatabiliriz belki. 5 tane Solfasol asılabilir. Gezgin kitap gibi, gittiğimiz yerlere dergi ve gazeteleri neden bırakmayalım?

Teknoloji ile desteklenmeli. Birbirimizin arasındaki ağlar uzak olmasın. Neler yapıyoruz, birbirimizi daha iyi tanıyalım.

Can Bircan- Askıda gazete çok güzel fikir aslında. Var olun ve düzenli olarak konularınızla yer alın gazetede.

Akın Atauz- Solfasol, kendi türünde biricik bir örnek. Herkesin dilediği gibi katılımına açık; bir kurala bağlı olmadan yazabiliyorsunuz. 11 yıldır var, buna rağmen bu özgürlük alanını kullanan çok az insan var. Herkes, her türlü sözü, bir mercekten geçirmeden, burada söyleyebilir. Buna rağmen o kadar az yazı geliyor ki. 5 milyonluk şehirdeyiz ama kimse harekete geçmiyor. Başarısız olmayı da göze alarak, az sayıda insanın sürekli yazı yazdığı değil, daha çok kişinin yer aldığı, daha çeşitli konuda yazdığı bir gazete olmasını istiyorum.

Mehmet C. Peker- Ben bile yazıyorsam herkes yazabilir. Farklı kişilerin yazmaları değerli, daha fazla kişinin gazetede yazması için daha fazla çaba gösterilmesini öneriyorum. Nicelik, sayılar ile ifadeler önemli. "11 yıldır varız, bu yıl 6. Forumu yapıyoruz vb." demek önemli. Bu ilk forum denmişti, bence ilk denmesi yanlış, dikkat edilmesini öneriyorum. Bizler biliyoruz, izliyoruz, yazıyoruz. Seçtiklerimizi izlemek için bir sistem oluşturabiliriz. Mahallelerimizdeki Muhtarları, ilçelerdeki Belediye Meclis Üyelerimizi veya ilimizdeki Milletvekillerimizi. Milletın asılları olarak bir grup oluşturursak; 30 tane vekili izleyemez miyiz? kaç önerge vermiş, hangi konularda vb. Kendi başına Semt Meclisimizden ayrı Mahalle Meclisi kuran Muhtarımızı izleyip, yazamaz mıyız? " Seçtiklerimize İzleme Grubu" kurmayı öneriyorum.

Melih Yıldız- Medya tüketimi yaparken, benim önceliğim doğrudan arkadaş çevrem oluyor. Bir arkadaşımın önerisi, benim dükkanda gördüğüm bir gazeteden daha etkili oluyor.

Aklıma, Solfasol TV yayınlarını toplu izlemek gibi bir düşünce geliyor.

Kerim Yıldız- Dışardan bakan biri olarak, büyük ve egemen basın referansı alınıyor gibi geldi.

Solfasol'de bir dil oluşumunu nasıl ortaya çıkartıyoruz? Dil bütünlüğü nasıl oluyor gazetede, bunu anlamamız lazım.

Mehmet Onur Yılmaz- "100. Yıl Çarşısı yıkılsın" diyen kişiler de var deniyor, ama dili belirleyen şey kendisi. Solfasol'ü eline alan birisi, dili kendisi belirliyor.

Zişan Kürüm- Bir yerde, bir mahallede örneğin, dil kendiliğinden geliyor. Buranın da kendi kültürü oluşmuş.

"Çok aykırı kişiler bize yazı gönderebilir" dediğimiz ama aykırı kimsenin yazı göndermediği bir durum var. Biz ne kadar açığız dediysek de, 11 yıl içinde buranın bir kimliği oluşmuş herkes kendi otosansürünü geliştirmiş. O yüzden gelen hiçbir yazıyı biz düzeltmiyoruz, en fazla anlamadığımız yerde yazara soruyoruz "bunu mu demek istediniz?" diye.

Kaan Can Bircan- Aslında herkese de açık değiliz. Irkçılık vs. olamaz.

Mehmet Onur Yılmaz- Şahıs yüzünden yazının yayınlamadığı olmadı. Belediyeden yazı bekliyorum mesela.

Elif Gamze Bozo- Solfasol denince ilk bakan, hemen sağ mı sol mu diye soruyor ve akıllarına bu takılıyor. Biz ne kadar esnek olsak da bu kalıpları yıkmamız zor geliyor.

Mehmet Onur Yılmaz- Türkiye'de bu kalıpları yıkmak zor.

Semra Uygur- İnsan ne yaparsa yapsın, herkesin davranışlarında, okuduğunda, baktığı filmlerde, hep bir ideoloji var. İdeoloji olmadan hiç kimse hareket etmez. Solfasol'e aslında herkes yazabilir ama Solfasol'ün bir dünya görüşü var. Bu kendiliğinden oluşuyor.

Bu konuyu kırmak istiyorsak gazetenin içine örnek yazılar eklemek ve yayınlamak gerekir. Bunu yapamazsak ilerleyebilir miyiz? Bu yazılar yer almalı mı?

Akın Atauz- İsmimizin Solfasol olması, en baştan beri çok konuşulmuş bir konu. Hacıbayram'ın doğduğu köyün adı Solfasol. Ankara'nın sadece güneyini değil, kuzeyini de kapsayan, bütün kentin sesini duyuran bir gazete olmasını istiyorduk. Herkese açık ve özgür bir tartışma alanına dönüşmesini bekliyorduk. Biliyorum, Ankara'nın soluyla anılan bir kimliğimiz var. Bunu, Ankaralıların bütünü için bir ses olamaya doğru değiştirebiliriz ama bunu yapabilmemiz için, buna uygun bir çoğulluk içinde, birlikte çalışmalıyız.

GÜNCEL

Enver Arcak- Peki örneğini verebileceğiniz başka bir medya platformu var mı Solfasol gibi?

Akın Atauz: Hayır yok. Bu yüzden de Solfasol biricik.

Enver Arcak- En iyi başardığı şey nedir Solfasol'ün?

Bariş Aslan- 1. önerim: Mahalle atölyesi vardı. Oraya gelirdi Evrensel ve kapı kapı dolaşırlardı.

2. önerim: ODTÜ'de stant açılabilir, cuma ve cumartesi akşamları...

Solfasol TV'ye bakınca, çağırdığımızda sorgusuz sualsiz gelen bir tek siz oldunuz. Olaylar bazında daha dikkat çeken yayınlar yapılabilir.

Alanur Çavlin- Üniversite açılışları önemli.

Yurtlara bırakabiliriz. Yurtlara gazete bırakabilir. Ahşap duvara asılabilir bir kutu yapılabilir. Kütüphaneye bırakılabilir.

Onur Mat- Belediyenin reflekslerini anladık, yapar gibi görünüp kıvırıyorlar sonunda. Biz de bir taktik geliştirebiliriz: Dosyaları, takip amaçlı ve daha uzun soluklu bir yaklaşım oluşturarak düzenleyebiliriz.

Kaan Can Bircan- Solfasol'ün televizyon kolunda yer alan biri olarak, bütün konuştuklarımızı hayata geçirmekle ilgili harekete geçmemiz gerektiğini düşünüyorum. Stüdyoya taşınalım ve yayın organı olalım istiyorum. Bu konuyu daha ciddiye alıp, daha planlı programlı olup çalışalım istiyorum. Akış yapıp program hazırlamamız lazım. Koordine olup, akışı sağlamalıyız. Gündem programı çok değerliydi. Günlük olarak duyulur hale gelmemiz lazım. Oya'nın yapması gerekenler var.

Forum, iki ana tema çerçevesinde, Solfasol'ün hem yaptıklarına/ yapabildiklerine eleştirel bir gözle bakmak, hem de Ankara'nın yerel bir yayın/ iletişim ortamı olarak, nasıl gelişebileceği, kendi koşullarına göre ve bunları geliştirerek, yeni ya da daha etkili bir biçimde neler yapabileceğini yüz yüze konuşarak aramak/ tartışmak bakımından önemli bir fırsattı.

Hem katılım, hem de katılımcıların katkıları, bu fırsatın iyi değerlendirildiğini düşündürüyor. Bununla birlikte, Solfasol forumu daha kapsamlı değerlendirmek ve somut uygulamalara dönüşebilecek programlar çıkartmak üzere, bu toplantıdan çıkan fikirler/ öneriler ve sonuçlar üzerinde çalışmalarını geliştirdikçe, katılımcılarla iletişimi ve paylaşımları sürdürecektik.

Solfasol Büklüm Sokak adresinde açık havada forum için toplandı

Solfasol Forumundan Sonra Düşünceler ve İzlenimler

A. Atauz, M. Onur Yılmaz, S. Yörüker

Kentle, insani olan şeylerle, güzelliklerle ve umutla ilişkimizi koparıp yabancılaşma sarmalına kendimizi iyice kaptırmamak için, bu alanı genişleterek gözetmemiz gerekiyor. Bunu yapmak ise gün geçtikçe zorlaşıyor. Solfasol alanında bir şeyler yapmak isteyen herkes zorluklardan fazlasıyla nasibini alıyor. Üretkenliğimiz, enerjimiz azalıyor. Bu da kaçınmak istediğimiz yabancılaşmaya sürüklüyor bizi.

10 Eylül 2022'de gerçekleştirdiğimiz forum, Solfasol çevresinde bu sorunda ortaklaşan ve aşmak için çaba göstermek isteyen çok

sayıda insan olduğunu gösterdi. Bu yapma istekleri çok heyecan verici ve Solfasol'de yeni üretimler, paylaşımlar için bir fırsat. Bu fırsatı iyi değerlendirmeli ve Solfasol'ün etki alanını genişletecek yeni üretim ve katılımları desteklemeliyiz. Solfasol yakın çevresindeki böylesi bir hareketlilik, yeni katılma ve yapma isteklerini de cesaretlendirecektir.

Genel düşünceler-1

Solfasol kendisine ait bir kültür ve çevre geliştirmiş duruma gelmiş gibi görünüyor. Ancak kendisine ait bir kültür oluşturmak,

aynı zamanda belirli bir tanım/ çevre dolayısıyla sınır belirlemesi (sınır çizgisi çok geçirgen ve esnek olsa bile) ve dolayısıyla bazı kişileri/ bazı toplumsal kesimleri- kitleleri dışarıda bırakan bir imge oluşturuyor. Bu kimliğin içinde (forumda ortaya çıkan) mimarlar, belki genel olarak entelektüeller veya solcu entelektüeller, ayrımcılıklara karşı olmakta çok duyarlı hale gelmiş kişiler veya örgütlenmeler yer alabiliyorlar ama bunun dışında kalanların katılabilmesinde veya katılmışsa bile burada kalmasında ve süreklilikte bazı sorunlar olabiliyor.

GÜNCEL

Sürekli olarak toplumun genel ortalamasına göre daha "marjinal" sayılabilecek kesimler (haksızlığa veya şiddete uğrayanlar, ayrımcılığa/ faşist şiddete hatta linçe uğrayanlar, çocuklar, ekolojik sorunlarla/ iklim değişikliği ile ilgilenenler, yoksullar veya çok güç geçim durumunda olanlar, evsizler vb.) ve bu kesimlerin sorunlarıyla ilgilenmek, bir anlamda Solfasol'ü de marjinalize ediyor ve gazeteyi, ortalama okuyucunun anlamlı/ yakın bulabileceği bir konumdan uzaklaştırıyor.

Bu durumda, kamusal alanda hem en fazla ezilen kesimlerin haklarını savunmak, hem de ortalama Ankaralının ilgisini kaybetmemek, nasıl birlikte götürülebilir? Bu yanıtlanması her zaman güç bir soru olmakla birlikte, benim düşünebildiğim yanıt (ve galiba Solfasol'ün de bugüne kadar uyguladığı politika) marjinalleri ezen gücün, aslında her an ortalamayı da ezmeye hazır bir zorbalık provası olduğuna, ortalama Ankaralıları ikna edebilecek bir yaklaşım ve dilin, Solfasol'de başarıyla kullanılabilmesini sağlayabilmek olmalı. Özetle: "Marjinali ezen güç, aslında herkesi ezebilecek bir güç olduğunun somut örneğini vererek, toplumun bütününe baskı altına alan/ almak isteyen bir güçtür." düşüncesini, belki de her ayrımcılık/ şiddet ve zorbalık haberine/ metnine yedirmeyi unutmamakta ve bunu başarıyla uygulayabilmek için dikkatli/ özenli bir çaba gerekiyor.

Genel düşünceler-2

Kapitalist, hatta neoliberalizmin en acımasız ve ezici etkisinin güçlü olduğu bir ekonomik ortamda, kapitalist yöntemlere göre bir muhasebe hesabı tutarak, kapitalist olmayan ve daha çok emeğe ve takasa dayalı yöntemlerle, ayakta kalmaya çalışıyoruz. Bir anlamda kapitalist anlayışı hiçbir biçimde benimsenmeden var edilen bir gemiyi, neoliberal bir denizde yüzdürmeye çalışıyoruz. Bu çok çelişkili ve kendi içinde çok fazla güçlük yaratan/ tökezletici etkileri olabilecek bir durum. Bu sorundan tam olarak kaçabilmek mümkün değil, ama Solfasol, sürekli olarak bu mücadeleyi yapacak cesareti ve dayanıklılığı (resilience) göstererek, gemiyi yüzdürüyor. Böyle bakınca, bir yandan Solfasol'de "gemiyi yüzdürüyoruz" ama diğer yandan aslında kendimizi de su üstünde tutmuş oluyoruz galiba.

Bu ekonomik sorunu aşabilmek biraz benzerlerimizle dayanışmayı, biraz bu ekonomik düzende olmakla birlikte, kabul edilebilir işlemleri çoğaltmakla (abonelik veya maliyeti civarında bir fiyatla satış vb.) sağ kalmayı başarabilmek yolunu izliyor. Bu mecrada, sürekli yenilikler arayışı içinde olmak ve çevreyi genişletebilmek gerekiyor (ODTÜ öğrencilerinin önerdiği, daha yaygın dağıtım panoları, gazete bayiiilerinde satış olanağı vb. gibi).

Bu arayışı genel ve hepimizin omuzundaki bir sorumluluk olarak paylaşılmış bir

Forumun yoğun gündeminin ardından kısa bir canlı müzik performansı gerçekleştirildi.

anlayış haline getirebilmek için daha çok çaba göstermemiz gerekiyor.

Yorum-1

Bizlerin, gazeteyi bir sol klik veya solcu bir militan grubunun ürettiği bir gazete olarak kimliklendirmem için daha çok çaba harcamamız gerekiyor. Solfasol, solcuların kendi düşüncelerinin propagandasını yapmak veya ideolojik bir mücadele için borazanlık yapmak istemiyor. Solfasol Ankara'da yaşayan herkesin bu kentle ilgili düşüncelerini/ sorunlarını/ önerilerini yansıtabileceği/ tartışmaya açabileceği bir zemin olmak istiyor. Bunu söylerken, Ankaralıların sadece solculardan veya sosyal demokratlardan ibaret olmadığını bilerek söylüyoruz. Politik bir düşüncesi/ bağlılığı olanlar veya hiçbir politik düşüncesi olmaksızın sorunlarla boğuşanların da bu kentte yaşadığını bilerek söylüyoruz.

Çok kutuplaşmış ve kutupların birbirinden iyice ayrılmış ve birbirlerini düşmanlaştırmış olduğu (antagonist) bir Türkiye politik atmosferinde bunu elde edebilmek, yapabilmek çok zor. Belki mümkün de değil ama yine de aramamız gereken böyle bir şey.

Biz gazeteyi, kendi bulunduğu yerden ve kendi diliyle/ kendi önerme-çözüm bulma kapasitesiyle nasıl formüle etmişse öylecene, bu kentte yaşayan insanların seslerinin duyulmasını ve bu düşünceler/ öneriler üzerinde tartışmayı sağlamak istediğimiz için çıkartıyoruz. Önemli olan, içinde bulunduğumuz ekolojik-fiziksel ve toplumsal-politik çevreye eleştirel bir biçimde bakmak ve kendi yaratıcılıklarımızla ve kendi kültürel bilgilerimiz veya geleneğimizden gelen düşüncelerle ortaya (Solfasol'e) sunulan düşünceleri iletmek üzerine tartışmak...

Bunu belki bugüne sınırlı olarak başaramamış olabiliriz, ancak bu soruna bakmak/ tartışmak başka çözüm düşünceleri aramak için bir engel olarak düşünülmemeli.

Bu tür bir arayışı, bugüne kadar en iyi örneklendirebileceğimiz veya başardığımız somut ürünler, belki de geçtiğimiz bir yıl boyunca Solfasol forumları öncesinde yapılan toplum röportajlarıydı. Belki bu malzeme üzerinde tekrar çalışarak bu yolda (veya benzeri başka yollarda) nasıl ilerleyebileceğimiz konusunda düşünce geliştirebiliriz.

Yorum-2

Forumda Solfasol Çocuk Gazetesi yazarları gelen "geribildirim istiyoruz" dedi. Geribildirim gereksinimi sadece Çocuk Gazetesi için değil, gazeteye katkıda bulunan herkesin talep ettiği veya edebileceği bir konu. Bunu, yani yapılan işler üzerinde tekrar geri dönüp, eleştirel bir bakış açısıyla değerlendirmeler yapma yöntemini, geliştirmek veya yeniden geliştirmek zorundayız. Böyle yapmak, gazetenin sayılarının her birinin anlamını ve etkisini hem biraz daha fazla ortaya çıkartacak hem de gelecek sayılara dair zihinsel bir hazırlık bakımından çok öğretici olacaktır. Yani Solfasol kendi eleştirel okulunu kurmak zorundadır.

Büyük bir kısmı eğitiminde "jüri" geleneğinden gelen Solfasol çalışanları için, sadece üretmek değil, yapılan üretim üzerinde konuşmak ve tartışmak da önemli olmalı ve bu da kendi kendisini yaratan bir gazetenin okulu/ öğrenimi ve kendini geliştirme fırsatı olarak, çalışma bütünü'nün/ kolektif üretimin bir parçası olarak algılanabilmeli/ kabul edilmeli ve programlanabilmelidir.

7 EYLÜL TEMİZ HAVA GÜNÜ

Deniz Gümüşel

Temiz Hava Hakkı Platformu Temiz Hava Günü'nde açıkladı:

Hava kirliliği aşırı sıcaklarla birleşince ölüm riski artıyor

Temiz Hava Hakkı Platformu 7 Eylül Uluslararası Temiz Hava Günü'nde (bugün) yaptığı açıklamayla hava kirliliğinin iklim krizinin yol açtığı aşırı sıcaklarla birleşince ölüm riskini artırdığına dikkat çekti ve çözüm önerilerini açıkladı.

Platform, Birleşmiş Milletler Çevre Programı verilerine göre insanların hava kirliliği ve aşırı sıcağa birlikte maruz kalmaları durumunda ölüm risklerinin yüzde 20 arttığını belirtiyor. Platformun açıklamasında hava kirliliğinin, iklim değişikliği ile yakından bağlantılı olduğunun altı çizildi. Fosil yakıtların ve biyo yakıtların yanması ile ortaya çıkan pek çok hava kirletici madde (ince ve ultra-ince partiküller, uzun ömürlü sera gazları ile metan, hidroflorokarbonlar gibi kısa ömürlü iklim kirleticileri), aynı zamanda küresel ısınmaya neden oluyor.

Temiz Hava Hakkı Platformu bileşenlerinden Halk Sağlığı Uzmanları Derneği temsilcisi Dr. Melike Yavuz bu iki güncel ekolojik sorun arasındaki ilişkiyi şöyle açıkladı: "Örneğin, sıcaklık artışlarıyla birlikte her geçen yıl orman yangınlarının da süresi ve şiddeti artıyor. Bu felaketin acısını ülkemizde son yıllarda çok sık tecrübe ettik. Orman yangınları sırasında siyah karbon adı verilen bir kirletici ortaya çıkıyor ve havayı kirletiyor. Siyah karbon, en yaygın olarak bilinen sera gazı olan karbondioksitin küresel ısıtma etkisinden 460-1500 katı daha büyük bir etki yaratıyor. İklim değişikliği ve hava

Kaynak: Kentsel Hava Kirliliği, @Amir Hosseini, Unsplash

kirliliği ölümcül bir ikili. Daha derin bir krizi önlemek için bir an önce harekete geçmemiz lazım. Görmezden gelmeye devam edemeyiz."

Hava kirliliğinin de, iklim krizinin de Türkiye için yaşamsal tehditler olduğunun altını çizen Temiz Hava Hakkı Platformu, "Hava kirliliğini önlemek, iklim değişikliğini yavaşlatmak, böylece hem halk sağlığını hem de yaşamı korumak için ne yapılması gerektiğini biliyoruz" diyerek çözüm önerilerini sıraladı:

- Hava kirliliği sistematik olarak izlenmeli ve şeffaf biçimde kamuoyu ile paylaşılmalı.
- Dünya Sağlık Örgütü hava kalitesi kılavuzuyla uyumlu şekilde hava kirleticileri sınırlamak için gerekli yasalar çıkarılmalı ve ödünsüz uygulanmalı.
- Kömür, petrol, doğalgaz gibi fosil yakıt bazlı enerji üretiminden uzaklaşılmalı, yenilenebilir enerjiye yatırım yapılmalı.
- Enerji, ulaşım, sanayi, ısınma, kent ve atık politikaları, yurttaşların sağlıklı bir çevrede

yaşama ve temiz hava hakkı perspektifi ile yeniden tasarlanmalı ve zaman kaybetmeksizin uygulamaya geçirilmeli.

Platform, uluslararası saygın tıp dergisi Lancet'in Haziran ayında yayınlanan son Kirlilik ve Sağlık Komisyonu raporuna da referans vererek, dünya çapında çevre kirliliğinin yol açtığı her altı ölümden birinin hava kirliliği kaynaklı olduğunun tespit edildiğini hatırlattı. Bu hava kirliliğinin yol açtığı sağlık sorunları nedeniyle her yıl 6,7 milyon insanın yaşamını kaybetmesi anlamına geliyor. Rapor, son yirmi yıldaki hızlı sanayileşme, plansız kentleşme, enerji için fosil yakıtların yakılması ile birlikte modern çevre kirliliği biçimlerinin neden olduğu ölümlerin dünya genelinde %66 arttığını ortaya koymuştu.

Temiz Hava Hakkı Platformu'nun açıklamasında, geçtiğimiz Temmuz ayında, Birleşmiş Milletler (BM) Genel Kurulu'nun, temiz, sağlıklı ve sürdürülebilir bir çevrede yaşamayı evrensel bir insan hakkı olarak tanıdığını hatırlatılarak: "Türkiye'nin de evet oyu kullandığı karar, 161 ülkenin oyuyla kabul edildi. Sağlıklı bir çevrede yaşamak artık devletler tarafından da resmi olarak tanınan bir insan hakkıdır. Karar, yurttaşların hükümetlerini ekolojik yıkımdan ve çevre kirliliğinden sorumlu tutabilmeleri açısından önemli bir hukuksal araç olacaktır."

Platform adına BM kararını değerlendiren Dr. Melike Yavuz: "Türkiye'de, BM'den de önce Anayasamızda sağlıklı bir çevrede yaşama hakkı yurttaşlarımıza tanınmıştır. Platform olarak, bu hakkın uygulanmasının ve denetlenmesinin azami önemli olduğunu düşünüyoruz ve sağlık ve çevre örgütleri olarak bu yönde çalışmalarımıza devam edeceğiz" dedi.

Kaynak: Afşin Elbistan Termik Santrali, @Elbistan Hayatı ve Doğayı Koruma Platformu

GÜNCEL

SÖYLEŞİ

Bisiklet Söyleşileri #4

Süslü Kadınlar Bisiklet Turu #SKBT

Lindanihan - Ceren İskit

Lindanihan: Ankara'da 6'ncısı düzenlenen Süslü Kadınlar Bisiklet Turunu ve bu yıl tura ilk kez katılan sevgili Ceren İskit ile deneyimlerini konuşacağız. Hoş geldin Cerencim. Solfasol ahalisi seni tanıyor ancak kendini bize tanıtır mısın?

Ceren İskit: Bağımsız bir gazeteciyim ve Solfasol gönüllüsüyüm aynı zamanda da içerik üreticisiyim. Bir Instagram hesabım var oradan kendi hesabımı yöneterek içerik oluşturuyorum.

Süslü Kadınlar Bisiklet Turunu (SKBT) ilk kez 2013 yılında, İzmir'de Sema Gür'ün Dünya Otomobilsizlik Günü kapsamında Facebook etkinliği olarak düzenlediği bir etkinlik olarak düzenlendi. Ardından tüm dünyaya yayılmayı başarmış ve ciddi yol kat etmiş bir organizasyona dönüştü. Ankara'da ise 6 yıldır Pedallayan Kadınlar Platformu düzenlemekte. Etkinliğin dikkat çekiciliği ve dünyada yüzlerce şehirde eş zamanlı olarak yapılıyor olması çok kıymetli. Tamamen kadınlar tarafından, gönüllü olarak düzenlenen SKBT bu yıl Birleşmiş Milletler tarafından tanındı ve ödüller alındı. (Etkinliğin organizatörleri Sema Gür ve Pınar Pinzuti'ye bisiklet kullanımının yaygınlaşmasına katkıları nedeniyle Dünya Bisiklet Günü özel ödülü verildi.)* Bu değerli organizasyon hakkında bilgi almak isteyenler www.suslukadınlarbisikletturu.com adresini inceleyebilirler. Gelelim Ceren'in bisiklet macerasının ne zaman başladığına ve deneyimlerine.

Bisikletle tanışmam herhalde 2,5 yaşında oldu. Yurt dışında yaşıyorduk ve dedem ile her konuşmamda "Benim kırmızı pislikletim nerede?" diye sorardım. Dedem de 3 tekerlekli çocuklar için olan bisikletlerden alıp kırmızısını bulamıyor ve anneannem bisikletin sesine kırmızı kadifeden bir kılıf yapıyor. Serüven o bisikletle başlıyor. Hep çok sevdiğim bir şeydi bisiklet ve 6 yaşında babamla öğrendim. Yani babam beni saldı ben de sürdüm ve düştüm ama "Aaa ben sürüyorum!" diyerek devam ettim, böylece içimdeki haylaz çocuk da çıktı ortaya. Türlü türlü kazalarım oldu. Ön freni yanlışlıkla sıkıp takla atmalar, dizleri yarmalar neler neler ama bisikletle bağım hiçbir zaman kopmadı. Genel anlamda bisiklete her fırsatta bindim ancak trafikle tanışmak ayrı bir hikaye.

İngiltere'de bisiklete binmiş sonrasında Türkiye'ye dönüp burada bisiklete

binememiş birisin. Gazeteci gözüyle durum değerlendirmesi de yaparak sebebini irdeleyebilir miyiz?

Uzun yıllar Londra'da yaşadım. Her yerde bisiklet yolu vardır, yanında ise otobüs yolu ve araç yolu. Bu yollar çok büyük güven sağlıyor insana. Trafiğe alıştıktan sonra korkmadan bisiklet sürebilirim diyorsunuz. Türkiye'ye baktığımızda büyük şehirlerde özellikle Ankara'da trafik büyük bir bela. Londra'da kiralık boris bisikletleri vardır, "çok sevgili" eski büyükşehir belediye başkanı ve yüzkarası başbakan olarak tarihe geçen Boris Johnson böyle bir güzellik yapmıştır Londra'ya. Bu kiralık bisikletler ile şehir merkezinde deneyimlerim oldu. Trafik yoğun oluyor ama yine de parklara bahçelere gidebiliyorsun. Ancak çift katlı otobüsler gözüme çok büyük görünüp beni ürküttüğü için ana yollarda süremedim.

Biz senle bisiklet mevzuunu yıllardır konuşuruz ve hep özenirim. Benim Kızım Bisiklet Sürecek adlı bir proje yaptık, orada kız çocuklarına bisiklet öğrettik. Bisiklet temel sürüşü ve eğitici eğitimlerinden tut gönüllü bulma aşamalarına kadar bizzat içindeydim. Hep kendime ha gayret, hadi yaparsın, bunca yıllık bisiklet sürücüsün derdim ama hep geri adım attım. Tamamen trafiğe güvensizlikten, araba kullanmaya başlayıp trafikteki delilik halini görmekten. Bunun bir altyapı ve eğitim sorunu olduğunu düşünüyorum. Büyükşehir Belediyesi Anıtpark tarafına bence göstermelik bir bisiklet yolu yaptı. Şimdi oraya gidip bisiklet mi binmiş olacağım? Hayır. Madem başladı Bahçelievler çevresinde böyle bir uygulama Ankara geneline yaymalı. Türkiye'de yolların durumundan trafiğin geldiği hale kadar bisiklet sürmenin karşısında caydıracak çok faktör var. Ancak Ankara'da SKBT bana örnek oldu ve imkansız değilmiş dedirtti.

Üzerimize basan aksiliklerin, hiçbir şeyin birbiriyle uyuşmamasının, gecekondu sistemiyle yürüyen bir trafik ortamının içinde "Evet ben bunu yapabilirim" demeyi başarttık sana. Peki 6'ncı kez düzenleniyor olması sebebiyle bu kadınlar gidiyorlar başlarına da bir şey gelmiyor, ben de deneyim demiş olabilir misin? (Gülüşmeler)

2017' de seninle tanıştığımızdan beri benim odağımda SKBT. Çünkü her şeyden önce süslenmek var işin içinde. Kadın olmak var. Çiçekler, balonlar, rengarenk bisikletler var.

Yani çocukluğumdan beri beni hep çeken unsurlar var. Ama referans alma durumu yok. Bakıyorum ağızlarda düdüklükler, süslü süslü kadınlar, ayaklarda topuklu ayakkabılar, herkes gelmiş bisiklet sürüyor. Hele bir de Pedallayan Kadınlar ile tanışıp eğitimleri görünce hiçbir endişem olmadı. Bu senenin farklı olmasının benim için kişisel sebepleri var ancak sağlığım açısından da düşündüğüm için ben artık hiçbir şeyi ertelememeye karar verdim ve bu sene katılmayı başarabildim. Özetle harika oldu, çok güzel oldu.

Fotoğraf: Ceren İskit

Ankara'da Dünya Hareketlilik Haftası kapsamında 18 Eylül 2022 Pazar günü Avrupa Birliği ve Ankara Büyükşehir Belediyesi'nin 1 hafta boyunca düzenlediği etkinliklerin arasına sığıştırılarak gerçekleştirildiği turu. Bu yıl Anıttepe'den başlayan bir tur yapamadık, Bahçelievler 7. Cadde tamamen trafiğe kapalıydı ve 3 şeritli kapatılmış yolda git gel yapabildik.

Anıttepe'ye gidememe kısmında ise bu kadınlar yine orada turlarını yapacaktır diyorum ve buradan da subliminal mesajımı vermiş olmak istiyorum.

Zaten o gün bu söylemini kanıtlar bir ortam vardı. Kadınlar yılmadılar ve "Hayır kardeşim biz buradayız ve bu turu yapacağız" dediler. Peki neden Süslü Kadınlar Bisiklet Turu? Senin için anlamı nedir?

Hem süslü hem kadın diyorum. Toplumsal

GÜNCEL

cinsiyet normlarının çocukluğumuzdan itibaren dayatılması; "Kız çocuğu bebekle oynar, erkek çocuğu bisiklete binip top oynar, elinin hamuruyla bisiklete karışma, kadınsın zaten trafikte ne yapacaksın?" gibi dayatmalar ile daha baştan hayatın her alanında, mesleklerimizde, sokakta, evde ikinci sınıf muamelesi gördüğümüz için kadın olarak SKBT'nin çok değerli bir mesajı var. Diyor ki "Biz kadınız, özgürüz, istediğimizi yaparız, elimizin hamuruyla bisikletimizi de süreriz!". Bizler üretiyoruz, ben kendi işimi yapmaya başladığımdan beri öyle çok yaratıcı kadınla tanıştım ki biz üretmeye devam ediyoruz ve yerimizde durmuyoruz. "Dünya yerinden oynar, kadınlar özgür olsa!" diye boşuna söylemiyor kadınlar. Röportajımda konuşan kadın katılımcının dediklerini unutmayacağım. "Metroda topuklu ayakkabıyla mı bisiklet sürüyorsun diye sordular, ben de evet topuklu ayakkabıyla da bisiklet sürebiliyorum dedim" cümlesinin altında okunacak çok alt metin var. Dolayısı ile SKBT benim için çok anlamlı.

Benim Kızım Bisiklet Sürecek Projesi'nde de o kız çocuklar ilk kez bisiklet görüyordu, 10 dakikada bisikleti öğrendiklerinde onlar için dünya değişti. Bisiklet dediğin öğrenmesi zordur denen ancak hiç de öyle olmayan ve kadınlar için özgürleştirici olan bir şey. Çünkü tek başınasın, grup sürüşünde bile olsan teksin aslında. Sen o pedalları çeviriyorsun, iki tekerleğin üzerindesin ve yoluna gidiyorsun. Nereye istersen oraya. Kadınlar için bisiklet bir özgürlük alanı ve çok güzel bir başlangıç.

Aklına koyduğu her şeyi yapan kadınlar olduğunu göstermek çok kıymetli. Keşke binlerce kadın olabilse turda. Sence amacına ulaşıyor mu bu tur?

Kesinlikle ulaşıyor. Her düşünce ve inanıştan kadın sonuna kadar oradaydı o gün. Kapalı kıyafetleriyle bisiklete binen hatta çocuğunu da getiren kadınlar vardı ve yine çok süslüydüler. Kategorizasyonu, özellikle kadınları kategorize etmeyi hiç sevmiyorum ama toplumda bir anlayış var ve "O ne öyle başörtüsü ile bir de bisiklete mi biniyor?" diyorlar ya... Neden binmesin kardeşim? Bisiklet size ne hissettirir diye kime sorduysam tek bir cevap aldım "Özgürlük". Manisalı bir kız ile konuştum örneğin. "Ben Manisalıyım. Biz de öyle kız-erkek ayrımı yoktur, herkes de bisiklet sürer. Ben anlamıyorum neden böyle oluyor!" dedi. Biz de bilmiyoruz cidden.

Dünyanın her yerinde bisiklete biniyor insanlar, Türkiye'de bir çocuk bisiklete bindiğinde olay olmuyor ama Ankara'da bir kişi trafikte bisiklete binip işine gidince olay oluyor.

Eryaman'da oturuyorum, ailem Çayyolu'nda oturuyor. Tur sonrası trafiği deneyimledikten sonra düşündüm ki güzergahı öğrendikten sonra trafiğe rağmen anneme babama gidebilirim. Hem araba sürmemiş, hem egzersiz yapmış

olurum ve tabi ki çevreye katkı olur.

Pedallayan Kadınlar Platformu Çarşamba akşamları trafikte sorun yaşayan kadınlarla turlar düzenliyor. Benzerini Perşembe Akşamı Bisikletçileri yine yıllardır yapıyor. Kadın kadına 19:30 da Anıttepe'de buluşup belirlenen güzergahta, performans odaklı olmayan, trafikte sürüşün deneyimlendiği bir tur oluyor. Biz bu deneyime çok önem veriyoruz. Sen tek başına yola çıkmak istiyorsun ama eşlikçi ile metroya bin çık yapıp aynı güzergahı bir kez birlikte kat ettiğinde ikinci sefer çok daha güvenle yola çıkıyorsun.

Biryandan SKBT'ye süslenip güzel kıyafetlerle gelen erkek arkadaşlar kadınların arkasından gitmek suretiyle katılabiliyorlar. İlk kez tura katılan bir kadın olarak sence bu durum dışardan nasıl görünüyor?

Bence hoş değil ve tercih edilmese daha iyi olabilir diyen tarafım. "Hani süslü kadınlar bisiklet turuydu bu ne şimdi?" dedirtiyor. Tabi ince bir detay var değinmeden edemeyeceğim, SKBT'nun sadece "kadınlar" kategorisinden de rahatsızım. Çünkü o zaman LGBTİ+ ları hesaba katmıyoruz gibi oluyor. Kimsenin cinsel tercihini konuşmak veya bir tartışma başlatmak değil amacım ama ister istemez ayrıştırıyor bir yandan bu durum.

Turda da şahit olduk, ayrı durmaya çalışma hali oluyor. İyi niyetle erkek katılımcıları arkada tutmaya çalışan bir erkek arkadaşımız kadın arkadaşları da ön tarafa geçseler daha iyi olacağı yönünde uyardı ve kadınlardan tepki aldı. Yani turun ön tarafında bir şenlik var ama arka tarafta da ayrı bir dünya var.

Erkek arkadaşlar artık siz de bırakın biz kendi kendimize salınalım, bisikletinizi başka yerde sürün, burada da bize karışmayın. Bu şuna benziyor; 8 Mart'ta Dünya Kadınlar Günü'nde bir erkek temsilcinin kadınlar adına konuşmasına. Tamam eşitlik diyoruz ama biz daha o eşitliği kazanamadık ki. Bırakın bizi.

Yorumun çok kıymetli. Ben hep birlikte bunu başarabileceğimize inananlardanım. Adı Süslü Kadınlar Bisiklet Turu olmasına rağmen, kıyafetine özen gösteren her insanın katılım gösterebileceğine inanıyorum.

Hayal ettiğimiz dünyaya ulaşabilirsek, ben de kocamı alıp geleceğim tura. Süsleneceğiz belki ona da ruj süreceğim.

Kılık kıyafet demişken sen o gün elbisenle gelmiştin ve elbisen bisiklet sürerken açılacak ve rahatsız olacaksın diye kadınlar seferber olmuşlardı.

Bu elbiseyle olur dedim ve sürdüm, hiçbir frikik vermeden de oldu. Meğerse bu benim

hüsnü kuruntummuş. Bu noktada önemli olan şey konforumuz. Evet elbise de giysen topuklu ayakkabı da giysen bisiklette dikkatini dağıtmayacak kıyafetlere odaklanmayı yeni başlayanlar için önerebilirim. Elbise ise beni hiç rahatsız etmedi, boşuna seferber olmuşuz.

Fotoğraf: Ceren İskit

"All Bodies On Bikes" adıyla gönüllü olarak çalışan bir grup var yurt dışında. Tüm bedenler bisiklete binsin diyorlar. Sen ve ben kilolu insanlarız. Kilosuna rağmen yıllardır bisiklete binen biriyim ve kilolu insanları öteleyen algıdan biliyorum ki çoğu kilolu kadın kötü görünmek ve eleştirilmek kaygısı ile bisikletten uzak duruyor. Sen bu konuda ne düşünüyorsun?

Bu konu beni de engelleyen bir konu olmuştur, ama ben bu bahanenin ardına sığındım. Bize tanıtılmış 90-60-90 beden zorunluluğu veya zayıflayınca güzel olacağım algısıyla değil sağlığımız için, gelecekte hastalanmamamız için hareketli olmak önemli. "Bu kiloyla bisiklete mi binilir!" fikri hakimdi, yoksa ben de çocukluğumdan beri kilolu bir insandım ama çocukluğumda bu bir sorun değildi. Sosyal medya ile sorunun çoğaldığını düşünüyorum. Hasır şapkalı, ayçiçek tarlası önünde, şehir bisikletli pozlar vermiş kadın bisikletli fotoğraflarının artması bir etken. Aslında sen kaskınla, taytın ve tshirtünle biniyorsun ve o kadar da güzel filan görünmüyorsun. Bütün vücutlar bisiklet sürebilir. Mevzu kondisyon, kilo değil. Kendi adıma obezite sorunun olduğu için kalbi yormadan, doğru vites ayarı ile bisiklet sürebilmek önemli. Bu algının değişmesi için biz kadınların herhangi bir vücut formuna bakmadan yola çıkıp birlikte hareket etmemiz lazım.

"Aman mahalleli ne der? Yaşlıyım veya kiloluyum..." demeden bisikletimize binelim istiyorum. Zaten çocukluğunda bisiklete binmesine izin verilmeyen kadınlarla dolu bu ülke. Bütün bu yargıları kırıyor Süslü Kadınlar Bisiklet Turu. Tekrar katılımın için teşekkür ediyorum. Peki Ankara'da bisiklet süreceğinin sözünü alabilir miyiz senden?

Evet sen bu sözü aldın. Artık bu konuyu ötelemeyeceğim. Çarşamba sürüşleri başta olmak üzere düzenli olarak sürüş yapmak istiyorum. Bir süre sonra bisikletimi de alacağım. Böylece Ankara'ya bir bisikletli daha kazandıracağız.

Maltepe Mebusevlerinde

Yeşillikler İçerisindeki Suna Berker Evi ve Hikayesi...

Faruk Soydemir - Mimar

Suna Berker evi, Maltepe Mebusevlerinde, İller sokak üzerinde.

Ön, arka ve yan bahçeler yemyeşil, huzurlu ve sakin...

Bahçe, çeşitli ağaçlar, çeşitli çiçekler, objeler ve çimle kaplı. Zaten bu bahçe komşular tarafından Çehov'un bahçesi olarak anılmış.

2 katlı, cumbalı, bordo ahşap panjurlu bu şirin evin içerisi daha bir sevimli ve güzel. Salon, antre ve odaların duvarları pembe renkli ve çeşitli sanatçıların resimleriyle süslü.

Bu sanatçılar arasında, Fikret Mualla, Abidin Dino, Nuri İyem, Bedri Rahmi Eyüboğlu, Kayıhan Keskinok, Devrim Erbil, Ömer Uluç, İbrahim Safi, Hikmet Çetinkaya, Zerrin Tekindor, Yalçın Gökçebağ gibi önemli isimler var.

Suna Berker tüm bu resimlerin ayrı bir hikayesi olduğunu belirtiyor ve hikayeleri rahatlıkla hatırlayarak sanki bugünmüş gibi anlatıyor.

Ayrıca bu güzel koleksiyonun daha geniş kitleler tarafından da bilinmesi amacıyla, Suna Berker, Fırça Sanat Galerisi sahipleri Semra Sancak ve Ali Kemal Sancak ile birlikte 2020 yılında koleksiyon sergisi açmışlar.

Salon ve odalar ise Antika koltuklar, sandalyeler, masa takımları dolaplar, avizeler

ve güzel objelerle süslü.

Gelelim bu güzel evin hikayesine...

1948 yılında Ankara Maltepe'de konut yapmak amacıyla bir kooperatif kurulur. Kooperatifin kurucuları çoğunlukla CHP'li milletvekilleridir. Kooperatifin ismi de İller Yapı Kooperatifi'dir.

Mebusevlerde bu kooperatif 2 katlı ve tek katlı olmak üzere tam 151 konut yapar.

Konutların mimari projeleri ise yarışma yoluyla elde edilir. Yarışma sonucunda 7 farklı tip proje seçilir ve uygulanır. Yapıların tamamı betonarme yapı sistemi ile yapılmış.

Suna Berker'in babası ve annesi Mebusevlere taşınmak amacıyla ev gezerken bu evi beğenirler.

Evin sahipleri de Bülent Ecevit'in ailesidir. Bülent Ecevit'in annesi Nazlı Ecevit ve babası Fahri Ecevit yeni tamamlanan bu evde hiç oturmadan satmaya karar vermişler.

Suna Berker'in ev ile tanışması 1951 yılıdır. Suna hanım evi çok beğenir. Özellikle ön cephedeki cumbaya hayran kalır.

Hatta Nazlı Ecevit'e gizli bir şekilde annesini ikna etmesini rica eder. Ve 1951 yılında bu eve taşınırlar.

Komşuları hemen karşıda Şükrü Saraçoğlu, arka sokakta İsmet İnönü ve Erdal İnönü, Hasan Polatkan, Fatin Rüştü Zorlu, Ömer Uluç olur. Daha sonraları ise hemen yanlarında Ankara'ya geldiğinde Zeki Müren yaşar.

İller sokağa bakan 2 katlı eve, sokaktan 5-6 basamaklı bir merdivenle inildikten sonra ulaşılır. Zemin katta, ön bahçede cephe boyunca teras düzenlenmiş. Teras, çeşitli ağaçlar ve çiçeklerle çevrili. Teras ön bahçenin yeşili ile adeta birleşmiş durumda ve salona açılmakta.

Yapı girişi ve giriş kapısı yan cepheden planlanmış.

Zemin kata girildiğinde solda tuvalet ve üst kata çıkan döşemesi dökme mozaik ile kaplı merdiven yer almakta. Tam karşıda ise antikalarla dolu salon göze çarpmakta. Salonun yanında ise küçük bir mutfak var. Üst katta ise 2'si ön cepheye bakan 3 oda ve banyo bulunmakta.

Bu güzel ev özgün halini muhafaza etmekte. Gerek plan şeması gerekse malzeme açısından herhangi bir değişiklik yapılmamış.

Yapılış tarihindeki çok revaçta olan dökme mozaik ve marley döşemeler hala özgünlüğünü korumakta.

Ahşap pencereler üzerine bordo renkli ahşap kepenkler yapılmış. Bu güzel ve estetik kepenkler evin cephesini daha da güzelleştirmekte.

Suna Berker 14 yaşından bu yana halen bu evde yaşamakta. TED kolejini bitirdikten sonra Dil Tarih ve Coğrafya Fakültesi İngiliz Filolojisini bitirir. Açıkçası acı tatlı geçen koca bir yaşamı burada sürdürür. Bu evde evlenir. Önce annesini sonra eşi Erol Berker ve oğlu Murat Berker'i de bu evde kaybeder.

Yazımın sonunda; gerek Suna Berker Hanımefendiye gerekse şipşirin, yemyeşil bahçeli bu güzel evi tanıdığım için mutlu olduğumu belirtmek isterim.

Belgeli olmasa bile, biz kültür mirası ve Ankara sevdalıları için, bu ev artık önemli bir kültür mirasımızdır.

Amacım ve isteğim Ankara'da artık tükenmekte olan, sürekli yıkıma uğrayan, yıktırılan Cumhuriyet döneminin modern kültür mirası olan bu örneklerin bir an önce tescil edilerek korunması ve kültür varlığı olarak belgelenmesidir.

ANKARA

COĞRAFYA KEDERDİR! ANKARA'DA OLMAYAN BOSTON'DA NASIL OLDU?

Hayrettin Günç
Sunuş: Mehmet Onur Yılmaz

Katılımcı Planlama ve Tasarıma Dayalı bir Dönüşüm Örneği

Bir süre önce, tam da Esat Semt Hali Yeşil ve Katılımcı Dönüşüm önerimizin çıkmaza girmesinin üzüntüsünü yaşadığımız, Ulus 100. Yıl Çarşısı ve Kültür Merkezi için yapılan fikir proje yarışmasının Büyükşehir Belediyesinin garip anketi ile kadük edildiği haberinin geldiği günlerde, çok uzaklardan, Atlantik ötesinden bir şehirci-mimarın, Hayrettin Günç'ün bir dizi paylaşımı düştü önümüze. Bizler İbn-i Haldun'a atfedilen "coğrafya kaderdir" önermesini yalanlamak için yıllardır çabalayıp dururken dönüp dolaşır o kaderi zaten yaşadığımızı yüzümüze çarpan, burada Ankara'da bir türlü ol(a)mayanın, Boston'da nasıl da güzel güzel olabildiğini anlatan, katılımcı planlama ve tasarıma dayalı bir dönüşüm örneğini bize detayları ile aktaran bir paylaşım. Hayrettin Günç'e* bu dizi paylaşımı ve Solfasol'da yayınlamamıza izin verdiği için teşekkür ederiz.

Coğrafya Keder midir?

Biraz imrendiğimizi itiraf edelim. Okudukça, Ankara'da yaşamının kederini derinden hissettik. Kentin yitip giden enerjisine, zamanına, kaynaklarına üzüldük. Ama yine de 'coğrafya kaderdir'den, 'coğrafya kaderdir'e savrulmamaya çalışarak, bu anlatıyı fotoromanlaştırıp sizlerle paylaşalım istedik. Bir gün, bu fotoromanın Ankara bölümlerini hep birlikte çekebilmek umudumuzu, her şeye rağmen koruyoruz!

FINAL RAPORU

HAYRETTİN GÜNÇ'ÜN
İLGİLİ PAYLAŞIMI

* Hayrettin Günç kimdir? -Mimar, şehirci, Brooklyn'de yaşıyor. Nacto Global Designing Cities Initiative'de Program Yöneticisi olarak çalışıyor. / Twitter: @hayrettingunc

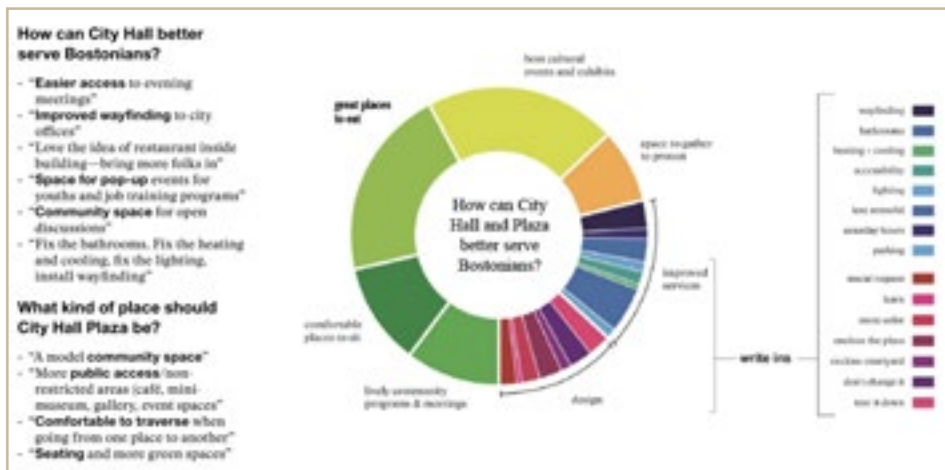
1- Bu haftalar önüme başarısız katılımcı planlama ve tasarım süreçlerine dair 'twit'ler düşüyor. (Ulus ve Kabataş) Neden olmadığını tahmin edebiliyoruz (işbilmezlik, acelecilik, nepotizm vs.) Peki ama nasıl olmalıydı diye merak edenler için Boston Belediye Binası'nın dönüşümüne bakalım.

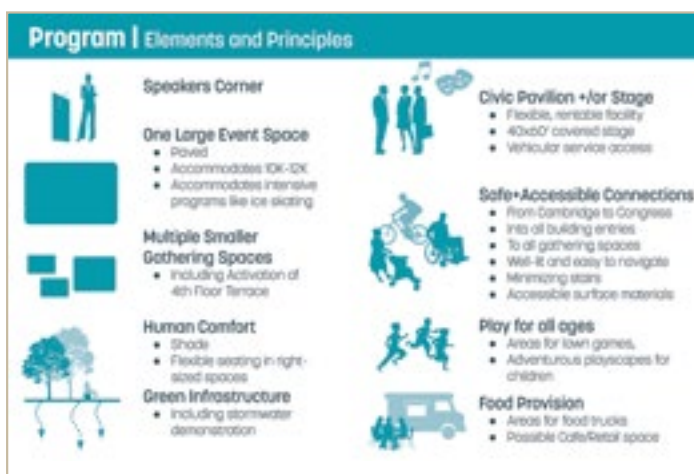
2- 1961 yılında yarışma ile elde edilen tasarım insanların kamu binası algısını değiştiren, çalışan deneysel bir mimari yaklaşım. Her ne kadar has birçok ilginç özelliğine rağmen Boston'da soğuk ve çirkin bulunduğu sürekli dillenen.

5- Belediye bu süreci yürütecek konsorsiyumlar için bir açık çağrı yaptı. Farklı tasarım firmaları ve uzmanlar bir araya gelip belediyeye deneyimlerini ve nasıl bir vizyonları olduklarını anlatan dosya ile başvurular. Seçilen ekibin profili ve diğer aktörler şu şekilde oluştu.

8- Bu noktada halk ile yapılan etkileşimlerden de örnek vereyim. İnsanlara "Burayı yıkalım mı, yoksa yeniden işlevlendirelim mi?" gibi kararı vatandaş üzerine yıkmaya çalışan muğlak sorular yerine tasarıma girdi sağlayacak daha nüanslı sorular ile veriler toplandı.

11- Bu süreci yöneten ekip detaylı raporunu oluşturduktan sonra sürece başka tasarım ekipleri de dahil olmuş. Bu stratejik dokümanda tespit edilen öneriler bir tasarım projesine dönüşüp uygulanmaya başlanmış.

6- Proje ekibi sürekli olarak iletişim süreci boyunca sürekli iletişim döngüsü büyük eksikliğim.

9- İnsanların proje alanı ile mekanla etkileşime geçmesi için edilmiş. Kışın buz paten burada nasıl zaman geçiyor?

12- Bütün bu süreçten sonra (Covid Pandemi aksamaları ile) süreç uygulamaya ile devam ediyor. Kulağa çarpıcı gelse de bu ölçekte karmaşıklıkta süreç için bu zaman geçiyor. Sürecin başında bu yatırımın mekansal uzun vade kamusal ile toplayabiliyor.

ANKARA

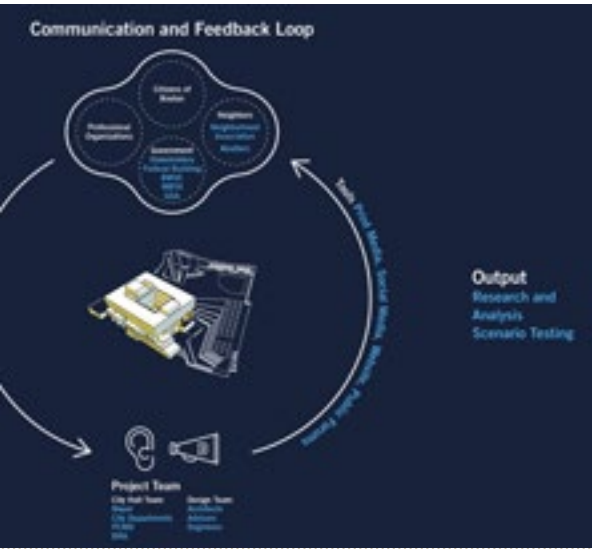
bu brütalist yapıyı değiştirmeye çalışıldı. Kendine Bostonluların binayı sevdiği söylenen bir gerçek.

3- Birçok belediye başkanı binayı yıkmayı seçim vaadi olarak kullandı. Oylamalarda bina "Dünyanın en çirkin binası" olarak seçilmeye başlandı. Normalde 25 yılda yenilenmesi gereken bina 2015 yılına kadar kaderine terkedildi. 2015'te ise belediye başkanı "Rethink City Hall" (Belediye Binasını Yeniden Düşünmek) Programını duyurdu.

4- Burada belediye sorunu hemen fiziksel bir tasarım ile (yarışma veya ihale ile) çözmeye çalışmak yerine bir senelik stratejik bir planlama süreciyle işe başladı. Buna göre yapılacak dönüşümün nasıl finanse edileceği ve nasıl uygulanacağı araştırılacak ve tasarım ona göre şekillenecekti.

üç ayda bir toplantı yapıldı. Her toplantıda bir konuyu tartışarak kararlar alındı. Her toplantıda bir konuyu tartışarak kararlar alındı. Her toplantıda bir konuyu tartışarak kararlar alındı.

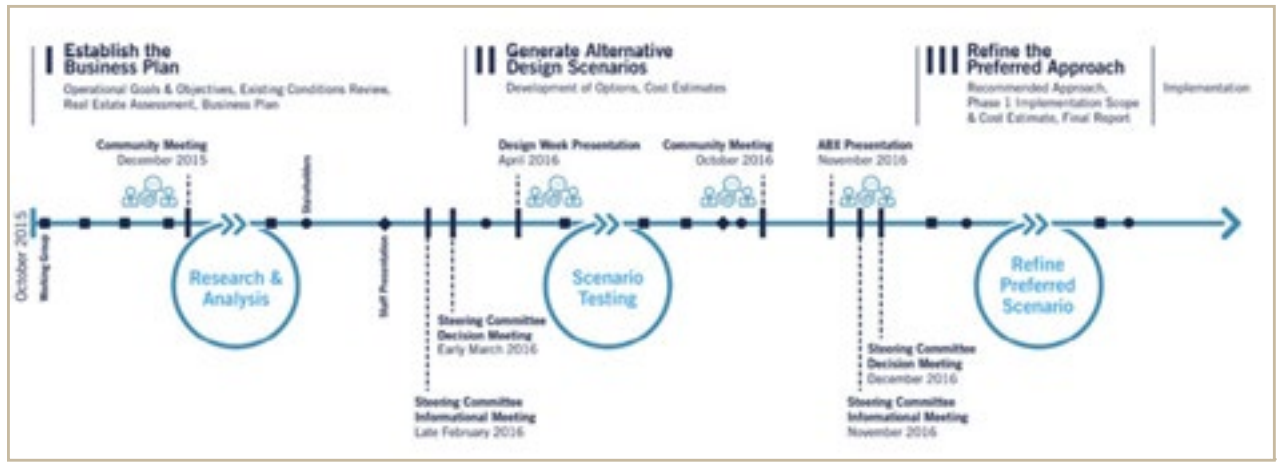

bu süreçte yer alması gereken bütün aktörlerle bir çerçeveyi bu şekilde çizdi. Buna göre sosyal medya, çalıştay, forum gibi araçlarla bu süreçte bir şekilde işlemesi planlandı. Türkiye'de en azından bu şekilde işlemesi planlandı.

bu süreçte yer alması gereken bütün aktörlerle bir çerçeveyi bu şekilde çizdi. Buna göre sosyal medya, çalıştay, forum gibi araçlarla bu süreçte bir şekilde işlemesi planlandı. Türkiye'de en azından bu şekilde işlemesi planlandı.

13- Burada kullandığım proje ile ilgili bütün bilgiler belediyenin web sitesinde şeffaf bir şekilde mevcut. Hatta webcam ile canlı olarak inşaatı bile izleyebiliyorsunuz. Ata sporumuz olan bu aktivite fikrini Boston'a kaptırmamız da üzücü.

7- İnsanların önüne maket koyup "Aha biz bunu yapcaz" demeden önce üç ayrı aşama kapsamında onlarca kez projenin gelişimi herkes ile paylaşıldı. Burada altını çizmek istediğim kavramlar: Araştırma, Analiz ve Test Etme. Bir kamusal mekanı dönüştürürken bunlar olmazsa duvara toslarsınız!

10- Burada işin tasarım kısmına odaklanıyorum ama bu süreç boyunca bu dönüşüm sürecinin nasıl finanse edileceği ve uzun vadede bu yapının nasıl korunacağı da bu araştırma sürecinin parçası olarak yer alıyor.

14- Benden bu kadar. Final raporunu okumanızı tavsiye ederim. Bu süreci kusursuz bir örnek olarak paylaşmadım. Sadece Türkiye'de deneyimlediğimiz süreçleri karşılaştırmak için paylaşmak istedim. Burada o işler böyle olmaz diyeceklere lafım yok.

SÖYLEŞİ

ANKARA'DAN DÜNYAYA YAYILAN FLÜTÜN EŞSİZ TINISI: YAĞMUR SOYDEMİR

Filiz Köse

Yağmur Soydemir 1995 Ankara doğumlu genç, zarif ve bilge bir flütist. Ankara'da başlayan müzik yaşamında koşar adımlarla ilerlemiş, ülkemiz ve dünya çapında o kadar çok şey başarmış ki... Kim bilir gelecekte flütünün sesiyle ülkemizde ve dünyada kimlere seslenecek ve esin ve umut kaynağı olacak...

Filiz Köse: Öncelikle röportajı kabul ettiğin için çok teşekkür ederim. Bugün seni ve müzikle olan yaşamına dair birçok şeyi konuşacağız ama önce müzikal geçmişinin nasıl başladığından ve geliştiğinden söz eder misin?

Yağmur Soydemir: Öncelikle ben de değerli SolFaSol Gazetesi'ndeki röportaj davetinize çok teşekkür ederim Filiz Hanım, onur duydum!

Müzik hayatım 11 yaşında Hacettepe Devlet Konservatuvarı sınavlarını kazanmamla başladı. Eğitimimin 3. yılı; orta üçüncü sınıfta, hayatımın ilk aranjmanını yaptım. Michael Jackson'ın en bilinen parçalarından birini 8 flüt için uyarladım ve aranjman Türkiye'nin üç şehrinde seslendirildi. Daha sonra, 2012 yılında Bilkent Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi'ne kabul edildim ve flüt çalışmalarına Stiliana Stavreva, Cem Öner Türk ve Albena Petrova ile devam ettim. 19 yaşında, Johann Sebastian Bach'ın 4. Brandenburg Concertosu'nu Başkent Oda Orkestrası ile solist olarak seslendirdim. Daha sonra 2016 yılında, Nice Konservatuvarı sınavlarını kazanarak müzik eğitimime 3 yıl Fransa'da devam ettim. 2017'de, 8. Uluslararası Cannes Oda Müziği Yarışması'nda grubum ile birlikte birincilik ödülü aldım. 2018 yılında ise Nice Uluslararası Solo Flüt Yarışması'nda ikincilik ödülü aldım. Aynı yıl "Les Flûtes d'Azur" orkestrası ile solist olarak iki konser verdim. 2019 yılında Nice Konservatuvarı'ndan lisans derecesinden mezun oldum ve İsviçre'de Lugano Konservatuvarı'na yüksek lisans derecesine kabul edildim. 15 yıllık klasik müzik eğitimim süresince; Türkiye, Almanya, Fransa, İtalya, İsviçre, Bulgaristan gibi ülkelerde birçok orkestra, oda müziği ve solo flüt konserleri verdim ve yirmiy-

yakın dünyaca tanınmış müzisyenin ustalık sınıflarına katıldım.

Çaldığım orkestraların arasında Bilkent Senfoni Orkestrası, Hacettepe Akademik Senfoni Orkestrası, Nice Konservatuvarı Senfoni Orkestrası, Les Flutes d'Azur ve Lugano Konservatuvarı Orkestrası var. 2020 yılında Amerika'nın Boston kentinde yer alan; dünyanın en saygın Caz okulu kabul edilmiş Berklee College of Music kurumuna yüzde yüz yetenek bursu ile kabul edildim. Aynı yıl, Türkiye Caz Derneği'nin 2020 yılı yetenek bursiyeri oldum. 2021 yılında ise 'Berklee College of Music'in Film Müzikleri Orkestrası'nın kayıt stüdyosu müzisyeni olarak öğrenci/çalışan statüsünde işe alındım. Şu anda da Boston'da Bestecilik & Prodüktörlük ve Caz Performansı çift ana dalı yaptığım eğitimime devam ediyorum.

Çocukluk yıllarında bu kadar hızlı başarı elde edebileceğini tahmin etmiş miydin?

Müzik eğitimime başladığım zamanlar hep orkestralar ile konser veren bir solist olmayı hayal ederdim. Bu denli renkli bir alana yönelip, birçok ülkenin evim olacağını, farklı müzik tarzlarını da benimseyeceğimi ve bestecilik ve prodüktörlüğe de yöneleceğimi asla tahmin etmemiştim.

Pandemi sürecinden en fazla etkilenen alanlardan biri de müzik endüstrisi oldu. Konser ve festivaller iptal edildi, şimdi başlasa bile eski ivmesi yok. Bu dönemde Berklee College of Music kurumunda öğrenci olduğunuzu biliyorum. Bu süreci sen nasıl değerlendirdin?

Maalesef dediğiniz gibi müzik endüstrisi pandemi sürecinden en fazla etkilenen sektörlerden birisi oldu. Tüm

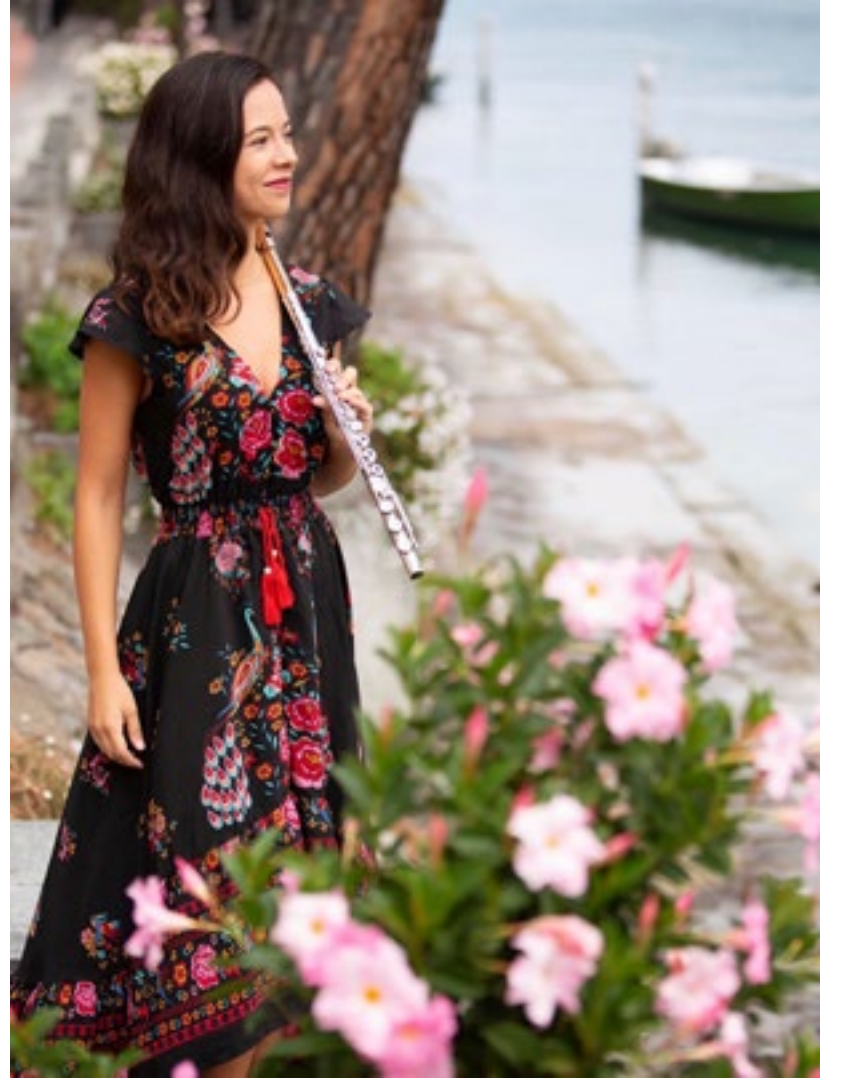
müzisyenler az veya çok bu durumdan zarar gördü. En yakın zamanda eski ivmesine dönmesini umuyorum...

Benim açımdan ise pandemi biraz da şans getirdi diyebilirim. Sürecin başlaması ile 2020 yılında İsviçre'den Türkiye'ye döndüm. Karantinanın başlaması ile de evde yapacak aktivite ararken Berklee'nin giriş sınavlarını keşfettim ve başvurudum. Sonrasında bildiğiniz gibi tam burs alarak eğitimime başladım. Kısacası, pandemi olmasaydı şu an olduğum yerde olamazdım diyebilirim.

Oldukça etkileyici bir deneyim. Yaşamın karanlığı bazen bizim aydınlığımız olabiliyor. Zorlukları fırsata dönüştürebiliriz. Türkiye'den sonra Avrupa ve daha sonra Amerika'da rüya bir üniversiteye tam burslu kabulün ve yeni bir yaşama adaptasyon... Amerika'daki yaşamı nasıl buldun?

Amerika'da yaşamın çok sistematik işlediğini ve diğer yaşadığım ülkelere göre hayatın çok daha hızlı ilerlediğini gözlemledim. Çoğu kişinin yeteneği, çok yüksek hayalleri ve hırsları var. Popülasyonun ve çalışma gücünün fazlalığı birçok çalışma alanında yüksek rekabeti de beraberinde getiriyor. Üniversiteye adımımı attığım andan itibaren öğrenecek sonsuz fazla şey olduğunu fark ettim ve kendimi son sürat geliştirmeye odakladım.

Diğer yandan, bana insanlar genel olarak biraz fazla iş odaklı geldi. Kimsenin kimseye ayıracak vakti yok gibiydi. Bu durum belki onları işgücü ve ekonomi anlamında lider ülke yapıyor fakat insanlık

KÜLTÜR SANAT

liginde de kazanmanın, bu dengenin iyi yakalanmasının, insana ve insani duygulara odaklı olmanın ve iletişime değer vermenin de en az o kadar önemli olduğunu düşünüyorum. Bu anlamda Türk insanının sıcak ve paylaşımcı karakterini özlememek mümkün değil!

Dijitalleşme ile ilgili ne düşünüyorsunuz?

Dijitalleşmenin avantajı; emeklerimizin, eserlerimizin fani ömürlerimizden çok daha uzun yıllar boyunca var olabilecek olması, ölümsüzleşmesi oldu. Dezavantajı ise; biz müzisyenlerin müziğine bir ömür boyu verdiği emeklerini seyirci karşısında canlı kanlı icra edememesine, neredeyse tüm performansların bilgisayar, mikrofon, kamera karşısına dönmesine sebep olmasıdır.

Dijitalleşmenin senin müziğinde bir etkisi oldu mu?

Ben müziklerimi birçok müzisyen gibi Logic, Pro Tools, Ableton gibi dijital ses yazımı uygulamalarını kullanarak yapıyorum. Bu uygulamalar sayesinde evinizden profesyonel ses kaydı ve detaylı 'edit'i yaparak komple bir albüm çıkarmak bile mümkün hale geldi.

Üretirken tıkanıyor zaman bunu nasıl çözümlüyorsunuz?

Bestelemek her gün çalıştırmanız gereken bir kas gibi, pratik yapa yapa yaratıcılık gücünüz geliyor. Elbette ki, dediğiniz gibi bazen üretici fikirleri tıkanabiliyor insanın. Bu gibi durumlarda biraz uzaklaşıp, müzik dışındaki hayatımı yaşamaya odaklanıyorum. Müziğimizde anlatacak hikayeler ve hislerimiz olabilmesi için bu müzik dışı bir yaşama ihtiyacımız var.

Yakında çıkarmayı düşündüğün bir albümün veya çalışmanın var mı?

Detaylar ile sürprizi bozmayacağım

fakat çok yakında orijinal çalışmalarım yayınlanmaya başlayabilir!

Yağmur biraz da kısa sorularla seni daha yakından tanımak istiyorum... Cevaplarken ilk aklına geleni düşünmeden söylemeni istiyorum. Başlayalım mı?

Durduğumuz kabahat! (Gülüşme...)

En büyük hayalin nedir?

Aynı arzuyu paylaştığım, benzer ruhlu müzisyenlerle büyük bir ekip kurup; dünyayı dolaşarak orijinal müziklerimizi icra etmek!

Hayatta sana ilham veren en önemli şeyler nedir?

Sevgi, müzik, felsefe ve uzay diyebilirim...

Enteresan bir dörtlü. Bunlar sana nasıl ilham veriyor?

Bu soruya pek kısa cevap veremeyeceğim galiba!

Birincisi; sevgi insanın en derin ihtiyacı ve hayatım boyunca sevgiyle yaptığım hiçbir şeyden pişman olmadığımı gördüm. Adımlarımı bu şekilde atmaya ve ilişkilerimi bu hissi paylaşabildiğim insanlarla kurmaya çalışıyorum.

İkincisi; müzik, insanın ruhsal dünyasını ve modunu ele geçiren; çok kuvvetli, evrensel bir dil. Bir müzisyen olarak bu güce sahip olduğum ve müzik sayesinde insanlar ile bambaşka bir seviyede iletişime geçebildiğim için çok şanslı hissediyorum.

Üçüncüsü; felsefe eskiden beri okumaktan ve öğrenmekten en zevk aldığım konulardan biri olmuştur. Annem ve babam 7-8 yaşlarımdayken "insanlar bu gökyüzünün altında nasıl normal yaşamlarına devam edebiliyorlar?", "ben, gerçekten ben

olduğumu nasıl anlayabilirim?" gibi sorular sorduğumu hatırlatırlar. Ben de babamın; "ayağına bir çekiçle vur, acırsa sensindir!" dediğini hatırlarım. (Gülüşme...).

Mizah anlayışını kimden aldığın belli oldu gibi!

Sonuncusu da uzay beni hep derinden büyülemiştir. Belgeseller izleyip, bugüne kadar yapılmış bilimsel çalışmaları takip etmekten büyük bir zevk alıyorum.

Hangi müzisyenlerle veya müzik grupları ile çalmak isterdin?

Her tarzdan müzikler dinlemeyi ve çalmayı sevdiğim için; Irakere, Patrick Bartley, Pink Martini, Snarky Puppy, Polo & Pan, Caravane Palace, New York Pops, Manga, Mor ve Ötesi, Athena diyebilirim!

Müzisyen olmasaydın hangi işleri yapmayı arzu ederdin?

Astronom, psikolog, aktris veya dansçı olmak isterdim!

Müzik haricindeki en büyük hobin nedir?

8 yıldır 'Ultimate Frisbee' sporuyla uğraşıyorum ve en büyük tutkularımdan biri o diyebilirim! Türkiye'de federasyonu olmadığı için yaygın bilinen bir spor değil. Kadın ve erkeğin birlikte oynadığı tek spor dalı. Futbol sahası büyüklüğünde bir sahada yapılıyor maçlar. 7'den 70'e herkesin oynayabildiği bir spor. Merak ederseniz internette pek çok maç videosu bulabilirsiniz. Türkiye'deki takımlarda oynayarak başladım, daha sonra Fransa ve İtalya'daki takımlarda, şimdi ise Amerika'da Boston'da okulumun takımında oynuyorum.

Müzikle uğraşan gelecek nesillere tavsiyeleriniz var mıdır?

Şunları söyleyebilirim. Birincisi; bir enstrüman çalmayı öğrenirken veya ileriki seviyelerde bir eser çalmayı öğrenirken; yavaş çalışmak, öğrenmenin en hızlı yoludur!

İkincisi; teknik bir problemi, durup çözmek için bilinçli bir adım atılmazsa, hiçbir zaman çözülmeyecektir!

Sonuncusu da müzik yapmak sihir yaratır, her yaşta öğrenilebilir ve insani, naif yönünüzü kaybetmeden yapmanızı tavsiye ediyorum!

Yağmur Soydemir'in sürpriz bestelerini ve başarılarını yakından takip edeceğim. Eğer siz de keşfetmek isterseniz "Yağmur Soydemir" adı altında Instagram'dan onu takip edebilirsiniz!

Eski Köye Yeni Adet Getiren Turan Dursun ve Ankara Üzerine Abit Dursun ile Bir Söyleşi

Sencer Başat

1990 yılının Eylül ayında yazar ve araştırmacı Turan Dursun katledildi. Her geçen yıl cinayetinin arka planında yatan gerçeklerin üzeri biraz daha hızlı örtüldü.

Öldürüldüğünde sadece 56 yaşındadır. 1934'te Sivas'ın Şarkışla ilçesine bağlı Gümüştepe (Yapaltın) köyünde doğar. Babası, sekiz çocuktan biri olan Turan'ın iyi bir din eğitimi almasını ve ünlü bir din âlimi olmasını ister. Beş yaşındayken ailece Ağrı'nın Tutak ilçesine göçerler. Yatılı din okullarında, Kur'an kurslarında ve ünlü hocaların yanında eğitim almak üzere Ağrı'dan Muş'a, Erzurum'dan Adana'ya 15 yaşına kadar dolaşır durur.

Askerliği öncesinde Kürtçe, Çerkezce ve Arapça öğrenir, antropolojiyle ilgilenir. Müftülük sınavını kazanmasına rağmen ilkokul diploması olmadığı için tayini çıkmaz ve ilkokulu dışarıdan bitirir. Sivas müftüsü iken ortaokulu

dışarıdan tamamlar. Öldürüldüğünde liseden mezun olmak üzeredir. İstanbul İsmailağa ve Üçbaş medreselerinde hocalık; Tekirdağ, Gemerek, Altındağ, Sivas ve Sinop Türkeli'de müftülük yapar.

TRT'ye 1966'da ambar memuru olarak girdikten sonra prodüktörlük sınavını kazanır. TRT Kültür Müdürlüğü'nde dinî yayınlar hazırlar. *Tarihte Türkler*, *Başlangıcından Bu Yana İnsanlık ve Akşama Doğru* en iyi yapımlarıdır. Ayrıca, *Posta Kutusu*, *Dinleyicilerle Baş Başa*, *Din ve Ahlak* isimli programları yapar.

1989 yılında 2000'e *Doğru* dergisinde, "Din Bilgisi" adında bir sayfada haftalık yazılar yazmaya başlar. *Saçak*, *Teori ve Yüzyıl* gibi dergilerde yazar. Birçok kitabı yayına hazırlar. Geniş boyutlu Kur'an Ansiklopedisi'nin 8 cildini tamamlar.

Araştırmaları ve çevirileri 20'den fazla

kitapta toplanır. Turan Dursun anısına 1992-2002 yılları arasında "Turan Dursun Araştırma ve İnceleme Ödülü" verilir.

Hakkında yazılan kitaplar:

- *Babam Turan Dursun*; Abit Dursun,

- *Turan Dursun ve Aydınlanma*; Şule Perinçek,

- *Turan Dursun Hayatını Anlatıyor*.

Kaynak: <https://tr-tr.facebook.com/mulkiyelilerbirliigi>

Din eğitimi çerçevesinde 11 yaşına kadarki çocukluğunu anlattığı Kulleteyn, etkileyici bir otobiyografik roman. Kulleteyn yaklaşık 13 tonluk durağan bir sudur ve şeriat öyle dediği için temiz sayılır. Kitapta molla, ağa ve şeyh üçlüsünün elindeki Doğu Anadolu insanının, İslâm adına nasıl sömürüldüğünü acı örnekleriyle anlatır. Kulleteyn'de din eğitimi alan çocuk Türko, sürekli bir sorgulamanın sonucu mudur?

Kulleteyn çocukluğunun o en zor koşullarda geçen yıllarını anlatıyor. Tam bir başyapıt... Doğu illerinde mollalar arasında geçen zor bir çocukluk ve fâkılık (öğrencilik) dönemi. Sorgulama, ulaştığı her yeni bilgiyle ve belli bir sistemle olmuştur. İslâm Peygamberinin dönemine ait Arapçayı bilen çok az kişiden birisiydi babam. Bizzat o döneme ait kaynaklara ulaşıp okuyabiliyordu onları. Ayrıca Farsça dâhil tüm Ortadoğu dillerini de... Bir Teologdu. Dolayısıyla bilimin bir biçimde "dinlerle ilişkilendiği" tüm dallarıyla da ilgiliydi. Antropolojiden edebiyata, tarihe, felsefeye, matematiğe vs.

Trende şikâyet ettiği kondüktörün disiplin cezası almasına üzülecek kadar yufka yürekli... Müftüyken bir tarikatın kendisini öldürmek için gönderdiği öğrenciye yardım toplayacak kadar insancıl... Bir köyde ağa ile çatışması sonucunda, ağanın "Eski köye yeni adet mi getiriyorsunuz" demesi

üzerine, TRT'deki ilk programına "Eski Köye Yeni Adet" adını verecek kadar ironik... Çocukluğunda 2.000'e yakın Arapça şiir ezberleyecek kadar meraklı... Onun kültüre ve insana yaslanan yönü hakkındaki düşünceniz nedir?

Babam Türkiye'nin birçok il ve ilçesinde müftü olarak görev yaptı. Ancak o bilinen "din adamı" profilinin dışında kalan bir kişiydi. Sivas Müftülüğü sırasında emrindeki imamların öyle 5 vakit namaz kıldırıp sonra gün boyu miskinlik yapmasından hoşlanmazdı. Bu yüzden genelge yayımlayıp, her imama ayda en az 50 fidan dikme zorunluluğu getirmişti. Bu yolla kentte büyük bir ormanlık alan yaratmıştı. Büyük yardım kampanyası başlatarak -ki altında bulunan uyduruk bir araçla köy köy dolaşarak- Sivas'a çok büyük bir hastane kazandırmıştı. En önemlisi ise; Sivas'ın o zamanki en büyük köylerinden biri olan Kalın köyünde (sonra kasaba oldu) kan davasını bitirdi. Oysa devlet köyün dağıtılmasına karar vermişti... Turan Dursun "*hayır yapmayın, ben önlerim bu kan davasını*" der ve devreye girer, köyün ileri gelenlerini toplar, telkinlerde bulunur ve kan davasını bitirir. Bu olay başta Hürriyet Gazetesi olmak üzere dönemin tüm ulusal basınında manşet olur. Babam Sivas Müftülüğü görevinden alındığında da halk çok büyük tepki göstermişti...

Altıncı yüzyıl Arapçasını bilen sayılı

insanlardandı diyorsunuz. İslâmiyet'i, Hıristiyanlığı ve Yahudiliği hem kendi kaynaklarıyla hem de diğer kaynaklarla karşılaştırarak ortak kökenlerini araştırır ve çelişkileri ortaya çıkarır. Kur'an Ansiklopedisi'nin binlerce sayfası, 'Kulleteyn' romanının ikinci ve sonraki ciltleri kayıptır. Dinden kopuşu bir olayın sonucu mudur yoksa bir süreç midir?

Elbette ki bir süreç sonucunda... Aydınlanma aslında insan aklının prangalardan kurtulması, diğer bir deyişle özgürleşmesidir. Akli özgürleştiyse ise bilgidir. Turan Dursun, aklını özgürleştiren bilgiye çok kısa sürede ulaştı. Gün geldi gördü ki, o zamana kadar doğru diye öğretilenler/ öğrendikleri hepsi yalanlar üzerine kurulu. Savaşlar çıkıyor bu yüzden. Nice büyük yıkımlar, acılar yaşanıyor. Dünyada bir avuç egemen ve onların yancıları rahat bir yaşam sürerken her kıtada sayısız insan yoksulluk içerisinde kıvrılıyor. Hepsi o büyük yalanın devamı için mütemadiyen bir çarkın dişlileri gibi işliyor/işletiliyor...

Turan Dursun bu büyük felaketi gören ender insanlardan birisidir.

Sivas'ta müftüyken tarikatların baskısıyla Manisa'ya ve Tokat'a sürülür. Yöre halkının "Biz müftümüzü istiyoruz" dilekçelerine rağmen sürgünlükleri devam eder. Resmi makamların

KÜLTÜR SANAT

şikâyetiyle, TRT'deki programı önce engellenir sonra yayından kaldırılır ve gene sürülür. Ailesini korumak için Ankara'dan taşınır. Bitmeyen sürgünler ve tehditler ailenizi nasıl etkiledi?

Ailesine çok önem veren birisi olmasına karşın salt ailesini düşünen birisi de değildi. Öyle olsaydı, önüne maddi-manevi olağanüstü olanaklar serilmiş olmasına karşın onları ret etmezdi! Oysa o kendi ifadesiyle; "... Bir yol ayrımına geldim. Ya edindiğim bilgileri daha iyi yaşamak uğruna insanlıktan gizleyeceğim ya da 'daha yaşanılabilir bir dünya uğruna' ölümü göze alıp insanlara açıklayacağım... Ben ikinci yolu seçtim." Babam, ikinci yolun ne demek olduğunu elbette çok iyi biliyordu. Mücadele ettiği karanlığın hangi referanslardan yola çıkıp, kendisine nasıl bir fenalık yapılacağını da... Tüm bunların yanında elinden geldiği kadar bizleri korumaya özen gösterdi. Bildiği kimi önemli bilgileri bile paylaşmazdı bizimle. Hep başımıza bir kötülük gelmesinden korktu, bizlere zarar verilmesinden endişe etti. Ancak hiçbir zaman evin nafakasını eksik bırakmadı... Çocuklarıyla hep gurur duymuştur. Bizlerin başarısını başkalarına anlatırken de gözleri hep ışıltılı olurdu.

Solfasol'de daha önce Zeynep Altıok ile Metin Altıok'u; Eren Aysan ile Behçet Aysan'ı; Alaz Erdost ile Muzaffer İlhan Erdost'u andık. Çocuklarda kalan özlemlerin bazen öfkeye, paylaşılmayan anların ise örselenmeye dönüştüğünü gördük. Turan Dursun nasıl bir babaydı?

Çok müşfik bir babaydı. Her daim koruyan, kollayan! Ben büyük bir dağ gibi görürdüm babamı. Asla sarsılmaz ve yıkılmaz! Çünkü bilirdim ki ne zaman dara düşsem, o ne yapar eder beni o zor durumdan kurtarırdı. Katledildiğinde 30 yaşındaydım ve o zamana kadar hep öyle olageldi. Benim kahramanımdı adeta... 12 Eylül öncesinde, öğrenciyken bir grup sağcı öğrenci yolumu çevirip kimliğimi almış, kaldıkları yurda çağırışlardı. Bu işkence ve ölüm demektir. Babama söyledim durumu. Babam yurda gidip kimliğimi almıştı onlardan. Üstelik "reisleri" de dâhil hepsini azarlayarak... O, yurda tek başına gitmişti! Yine bir başka olay mesela; 1977 seçimleri öncesiydi. Yüksek yerlere "Karaoğlan", "Umudumuz Ecevit" yazıyorduk taşlarla... Üzerini de kireçle boyuyorduk ki, ana yoldan daha rahat görülsün diye... Yaşadığımız yer Jandarma bölgesiydi... Azılı, kanun tanımaz bir karakol komutanı vardı. Lakabı "Süslü Başgedikli" idi, işkenceciydi. Gözaltına aldıklarına işkence yapıyordu. Birkaç arkadaşımı beni de aldı. Babamın epey sonra haberi oldu. Tabi biz "manyetolu" işkenceden çoktan geçmiştik. Biz bırakıldıktan sonra (arkadaşlarımdan birisini babası TBMM'deydi) babam gelmiş karakola. O herkesin tir tir titrediği karakol komutanını perişan etmiş tabi ki! Böyle çokça anım var. Diyeceğim o ki; belki şartlar gereği bizlerle fazla birlikte olamadı. Ancak ben ve kardeşlerim hep hissederdik babamızın ellerinin üzerimizde olduğunu!

Turan Dursun'un müftülükten istifa etmesi sonucunda, TRT'de geçen

memurluk yıllarında ve Ankara yaşamında sizde kalan izler nelerdir?

Babam Ankara Radyosu'nda göreve başladığında Abidinpaşa'da bir apartman dairesine taşındık. İki oda ve bir salonu olan rutubetli, zemin daireydi kaldığımız yer... Babamın maaşı ancak yetiyordu böylesi bir daireyi kiralamaya. Evimizde ne buzdolabı ne başka bir şey vardı. Üstüne üstlük iki halam ve amcam da bizde kalıyordu. Lise ve ortaokul öğrencileriydi. Annem ya mutfakta yemek yapıyordu ya da banyoda çamaşır yıkıyordu. Zaten hiç gün görmedi annem. Zor günlerdi... Bir de kardeşim dünyaya geldi. Yıl 1968. İki yıl sonra da diğer kardeşim. Ben Abidinpaşa ilkokulunda okuyordum o sıralar. Babam Radyo'da "Din ve Ahlak Konuşması" adlı bir program yapıyordu. Daha henüz tanrı kavramından uzağa düşmüş değildi... Çoğunlukla ses kaydı (Mevlûthanlardan) için il dışına çıkardı. 7-8 Yıl sürdü bu durum. Sonra da "Dinsizlik Propagandası" yapıyor diye programı yayından kaldırıldı. Sonra da yaptığı her program olay oldu. (Akşama Doğru, Başlangıcından Bu Yana İnsanlık vs.) Hakkâri, Erzurum, Trabzon, Diyarbakır, İstanbul Radyoları... Her sürgün sonrası Danıştay yürütmeyi durdurma ve iptal kararı ve sonra yeniden sürgün...

Yaşamadım isimli şiirinde "Görünemedim hiç; / Yaşıtlarımın yaşında. / Daha işin başında; / Gelip çattı kocamışlık," diyen Turan Dursun'u saygıyla anıyoruz...

Bisiklet Sergisi, Adalar Müzesi'nde Açılıyor

Adalar Müzesi "Bisiklet Sergisi", "Bisiklet üzerinde 137 Yıl" temasıyla, 1 Eylül Perşembe günü Saat 16.00'da, Adalar Müzesi'nin Büyükkada Aya Nikola ana binasında açılıyor.

"Bisiklet Sergisi", Adalar'ın yıllar içinde alamet-i farikasına dönüşmüş bisikletin tarihine, İstanbul'a ve özellikle de Adalarımız'a gelerek yaygınlaşmasına ışık tutuyor. Ünlü yazarlardan sporculara, tarihi kişiliklerden, yerel halka bisikletle büyüyen, ada yollarını bisikletle arşınlayan pek çok Adalı'nın, yolu Adalar'dan geçmişlerin bisikletleri, aksesuarları, sözlü tarih anlatıları ve hatıraları serginin belkemiğini oluşturuyor.

Sergide yer alan yaklaşık 40 bisiklet arasında İnönü ailesinin, Mehmet Ali Aybar'ın, şair Zahrad'ın, ünlü bisiklet yarışçısı

Garbis Bora'nın bisikletleri de var.

Dünyayı ilk kez bisikletle dolaşan İngiliz seyyah Thomas Stevens'in 1885'de uğradığı Büyükkada'ya dair yazdıkları ve Hüseyin Rahmi Gürpınar'dan Nâzım Hikmet'e, yolu Adalar'a düşen sanatçıların bisikletli hikâyeleri de serginin bir parçası.

Adalılar'ın anılarındaki bisiklet hikâyelerinin geçmişten bugüne nasıl geldiğini mercek altına alan sergi aynı zamanda bisikletin işlevselliğinin ötesinde günümüze damgasını vuran 'sürdürülebilirlik' özelliğine de vurgu yapıyor, karbon ayak izi olmaksızın nasıl araçtan amaca dönüştüğünün altını çiziyor.

Türkiye'nin belki de ilk kapsamlı bisiklet sergisini gezecek ziyaretçiler, bisikletin

tarihini kendi bisiklet anılarıyla harmanlarken, dünyamızı sarsan iklim krizini aşmak için pedallara nasıl asılabileceğimizi de bir kez daha hatırlatmayı amaçlıyor.

Altı ay açık kalacak serginin ana sponsoru Axa Sigorta. Accell Bisiklet-Carraro, Shimano gibi bisikletin önemli markalarının sponsorlukları yanı sıra, Müze Sergi İşleri, Jotun Boya, Decathlon da serginin destekçileri arasında.

Adalar Müzesi, "Bisiklet Sergisi"
Adalar'da Bisiklet Üzerinde 137 Yıl

Sergi küratörü: Aydan Çelik

Editör ve Çevirmen: Melis Şeyhun Çalışlar

Tasarım Ekibi: Deniz Koç Çeliker,
Buket Kaya Ataseven

Grafik Tasarım: Atölye Nor, Zehra Derya Koç

Sergi Uygulama: Ali Erkurt
Sözlü Tarih ve Videolar: Ayten
Şele, Mehmet Ali Hancı

HOMO EST INSTRUMENTUM HOMINIS

Buğra Han Baş

"ABD artık bu işlere karışmıyor. Bu gibi askerî müdahalelerin yapılması daha pahalıya geliyor. Demokrasi içinde çeşitli düşünceleri desteklemek hem daha doğru hem daha az masraflı oluyor... Artık bu işlere böyle bakıyoruz."

Henry Kissinger, 1976

I

Sarsıntı dayanılacak gibi değildi aslında. Pilot ve yardımcısı dışında 40 yolcuyu taşıyan şirket gemisi, gezegene inmek üzereydi. Turbo iticiler çoktan devreye girmesine rağmen, jiroskopik etki üç dört dakika içinde hissedilecekti. "İniş olağan seyrindedir, kemerlerinizi çözmezsiniz." anonsundan sonra gözlerini açanlar Herbanima'nın tırşe okyanusunu gördü. Sarsıntı gitgide azaldı, yolcular aldıkları derin nefesi tek bir organizmaymışçasına verdi.

Herbanima, plastiği sindirebilen bakterileri ekosisteminde barındıran sıra dışı bir gezegen olduğundan son derece önemliydi. Mikroplastiklere kanda rastlanması ve miktarların birtakım standartlara bağlanması, 21.yy'ın birinci çeyreğindeki ilk çaresizlikti. Üçüncü çeyreğe gelindiğinde insanlığın, oranlarla oynamaktan ve alt eşik değerlerini yükseltmekten başka bir çıkış yolu yoktu; ta ki plastik yiyen bakterilerin izlerini göktaşlarında fark edip onların geliş yönünü, hızını ve nihayetinde kaynağını saptayınca kadar. Keşfinden ulaşılmamasına dek geçen 3 asır boyunca Herbanima'yı Dünya üzerindeki milyarlar "Tanrı'nın Eli" olarak adlandırdı. Plasetza adı verilen bakterilerin bulunduğu bu gezegen; çöp dağlarını, plastikten kıtaları, fosil enerji kullanımının katran gibi yapışkan illetli sonuçlarını, yüzyılların tortusunu, insanoğlunun büyük pişmanlığını bir çırpıda sona erdirecekse bir mucizeden söz etmemek Tanrı'ya haksızlık etmek değil de nedir?

Anonsu beklemeden kemerini çözen Neferti, "Kutlama zamanı!" diyerek tutuna tutuna dolaba ilerledi ve sarsıntı durduğunda şampanyayı patlattı. Birkaç disiplinsever dışında hepsi Mikrobiyolog Neferti'ye katıldı. Yumuşak inişinden sonra aracın hızı azalırken kendilerini karşılamaya gelen topluluğun büyüklüğünü görüp gerginliğini sezen Atara, "Bilim kurulu gibi görünmüyorlar,

dışarı bakın!" diyerek kalkan kadehlerden tek bir yudum alınmamasına neden oldu. Yeşil üniformalı yüzlerce teknisyen, hızlı araçlarıyla havaalanına konuşlandı ve silahsız kalabalığa doğru gaz fişekleri fırlattı. Mekik durduğunda göstericiler şok silahlarıyla sersemletilmiş bir şekilde araçlara yaka paça bindiriliyordu. Atara da Neferti de neden herkesin kendileri gibi pencerelere yapışıp dışarı bakmadığını ve kimsenin kendilerinin aksine tek kelime etmediğini merak etti.

II

Atara, Neferti'nin kulağına fısıldadı:

- Burada neler oluyor, biri bana izah edebilir mi? Bizler bilim insanıyız, kurulan üslerdeki de bizim gibiler ve hepimizin istediği tüm insanlığın...

Neferti de Atara'nın kulağına eğildi:

- Anladığım kadarıyla burada politik bir...

Salondaki mırıltılar, homurtular, gürültüler birden kesilince Neferti cümlesini tamamlamadı. Sahnede biri vardı şimdi. Vali karanlıklardan çıkmış ve sahnenin ortasına yerleşmişti.

- Sessizlik lütfen... Siz elçilerin bilgilendirilmesi için bir sunum açmama izin verin!

Çıt çıkmayan salonda Neferti ve Atara'nın diyalogu kısmen de olsa dikkat çekti.

- Elçi mi dedi?

- Ben de anlamadım.

Şirket, Vali Temmar'dan bir hologram sunumu yapmasını istemişti Salonda yüze yakın bilim insanı ve politikacı bulunuyordu. Hologram, olması gereken standart ölçülerin neredeyse üç katı büyüklüğündeydi. Belki salon büyük diye, belki de daha otoriter görünmesi için. İnteraktif olmadığı bir iki dakika içinde anlaşılan hologram, söyleyeceklerinin tartışmaya açık olmadığı izlenimini uyandırdı. Bu da hologramın büyüklüğüne dair düşünülen ilk olasılığı sıfırladı. Konuşmacı albino gibiydi, açık renk bir tüniği vardı, sıra dışı hiçbir özelliği yoktu. Karma bir karakterdi, yani birinden ilhamla ya da birinin kopyası olarak

oluşturulmadığı belliydi. Sesine kalın da ince de denemezdi. Yine de tüm bu tekdüzeliğine rağmen bir imge oluşturabiliyordu.

- Herbanima Gezegeni Bilim Kurulu, sizi burada görmek bana onur veriyor. Sizler canınız pahasına iyiliğe, yaşatmaya, Dünya'daki yaşamı sürdürülebilir kılmaya gönül verdiniz.

Bunu söyleyip kalabalığa iki saniye kadar bakınca salonda cılız bir alkış silsilesi duyuldu. Konuşma devam eder etmez ses kesildi, kimlerin alkışladığını görmeye çalışan kafalar yeniden görüntüye çevrildi.

- Ne pahasına olursa olsun Yeşil Şirket, siz Tanrı'nın Eli'nin elçilerini destekleyecektir. Her çağda ve her yerde olduğu gibi bazı lobiler, Dünya'nın ekolojik yapısının sağaltılmasına karşı çıkmakta, Yeşil Şirkete karşı oyunlar dizayn etmektedir. Burada sağladığımız düzenin ve üslerimizin kiskanılması anlaşılır şey değildir. Dış güçlerin Tanrı'nın Eli üzerindeki niyetlerinin farkındayız. Mekiğin inişi sırasında Siz Değerli Elçilerimize karşı takınılan tavır, bizim meselemiz olmuş, gereken yapılmıştır. Herbanima yılının yarısının yarısında yapılan kalkışmanın etkisizleştirilmesi, bundan böyle coşkuyla kutlanacak bir destan, bir bayram olacaktır. Siz Değerli Elçiler, Yeşil Şirketi desteklemeye devam etmeli ve Sayın Vali'mizin fedakârlığını Dünya'dakilere anlatmalısınız. Maaşlarınız bundan böyle çift yatacak çünkü iki gezegende birden görevlisiniz.

Görüntü son cümlesini daha yüksek sesle ve gülümseyerek söylemiş, kalabalıktan güçlü ve uzun bir alkış almıştı. Kimileri ayakta alkışlıyordu. Görüntü kapandı. Eni boyu bir Vali Temmar, sahnenin ortasına geldi; alkışlar arttı, ayağa kalkanlar çoğaldı. Vali eliyle salonu susturdu ve gür sesiyle kalabalığa seslendi:

- Değerli Elçiler! Yeşil Şirketin Değerli Yönetim Kurulu Başkanı'na teşekkür ediyorum. Bir müjde de ben size vermek istiyorum: Yeşil Şirkette dört yılını dolduran herkes bir maaş da harcırah için alacaktır. Yani ailenin bir parçası olmak isteyen herkes, kıdemi ve pozisyonu ne olursa olsun, üç maaş birden alacak.

Yerinde oturan, olup biteni anlamaya çalışan bir avuç üye, kendilerine yöneltilen bakışların verdiği rahatsızlıkla ayağa kalkıp alkışlayan güruha katıldı. Yine de kıllarını

KÜLTÜR SANAT

kıpırdatmadan oturan hatırı sayılır sayıdaki bilim insanı kendini belli ediyordu.

III

Neferti biyolog, Atara jeokimyagerdi; gün boyu ayrı programlara dâhil edildiklerinden dolayı garip sunumdan 6 saat kadar sonra lobide bir araya gelebildiler. Neferti kendi gibi bir mikrobiyolog olan Atrasis'le, Atara da Amona adlı bir nükleer kimyagerle yakınlaşmış; bu süre zarfında Vali, hologram, maaşlar ve salonun tepkisi üzerine epey konuşmuşlardı. Hepsinden çok daha garip olanı hakkında yorum yapmaya çalıştılsa da olayın karmaşıklığı yüzünden hiçbiri düşüncelerinden emin olamıyordu. Havaalanındaki karmaşa ve teknisyenlerin tereddüt etmeden şiddete başvurması ayrı bir şeydi. Asıl sorun şiddete maruz kalanlarla şiddet uygulayanların düne kadar aynı tarafta olmalarıydı. Göstericilerin tümü Yeşil Şirketle çıkar ilişkisi içindeki grup ve kişilerden oluşuyordu. Neredeyse 15 yıl boyunca birbirlerinin arkalarını kaşıyan iki taraf ne olduysa düşman kesilmişti şimdi. Neferti, uzandığı yerden şöyle dedi:

- Bizde mi bir tuhafılık var? Herkes çok mutlu.

- Bir iş yapıp 3 maaş almanın nesi kötü olabilir?

- Atara...

- Şaka yapıyorum. A'dan Z'ye tuhaf. Amona bana ilginç şeyler söyledi. Yeşil Şirketin çok beğeni alması durumunda konfederasyon ihaleyi yine onlara vermek zorunda kalacakmış. Daha önemlisi göstericilerin bir bölümü Şirketin taşeronu olan firmanın sahipleriymiş.

- Atrasis de bana benzeri şeyler söyledi. Yeşil Şirketin onursal başkanının tarafını tutanlar, Şirketin bu noktaya gelmesinde büyük payı olanlar şimdi cezalandırılıyor. Ne ihalesi?

- Plasetzanın Dünya'ya taşınmasıyla ilgili ihale. Dünya'nın çıkarına olan bu durum için tüm dünyanın projenin arkasında durmasını şaşkınlıkla karşıladım.

- Tümüyle saçma çünkü tümüyle insanca.

-...

- Burada bilim insanı kadar politikacı olduğunu sen de fark ettin değil mi?

- Amona söyleyene dek fark etmemiştim açıkçası.

- Amona ve Atrasis uzun zamandır burada. Herbanima'da birtakım dolaplar dönüyor. Anladığım kadarıyla Şirketin varlığını devam ettirmesi lazım.

- Üç maaş birden!..

- Bizi kullanmak istiyorlar. Nasıl olduğundan tam olarak emin değilim

ama bir şey dikkatimi çekti.

- ...

Neferti, odanın ışığını loştan parlağa çevirdi. Kalkıp Atara'ya elini uzattı, beraber masaya geçtiler. Neferti holofonunu açtı, Atara'ya "Sen de 'Yeşil Şirket bilim insanları'na bak." dedi. Sonuçları incelediler. Herbanima'ya yollanan tüm bilim insanları -kendileri hariç- Mavi Şirketle bir şekilde ters düşenlerdi. Politikalarını beğenmeyenler, şirketi despot ve burnu büyük bulanlar, yasakçı tavrını eleştirenler bir bir bulunup bir araya getirilmiş gibiydi. Yüksek karbon salımına ve fosil yakıt kullanımına karşı vergilerle, cezalarla yaptırım uygulayan Mavi Şirkete milyarların bakışı on yıllardır son derece negatifti. Oysa Maviler, ekoloji yönetiminden sadece dört yıl sorumlu olmuştu. Yeşil Şirket, cezaları kaldıracağını vadederek yönetimi elde etmeyi başardı; pek bilinmese de, bilindiği kadarına inanılmasa da Yeşiller yapılması gerekenin hep tersini yaptılar. Şeytana hizmet ediyor gibiydiler. Solar enerjii destekleyeceklerine kuyular açtılar, fosil yakıt şirketlerinin hissedarları böylece epey zenginleştiler. Söylemde çevreciydiler elbette, hem de herkesten fazla. Atara ayağa kalkıp gerindi, öğrendiklerinden sıkılmışçasına şöyle dedi:

- Amona da Atrasis de Mavi Şirketle davalıymış, baksana!

Ekrandakileri okuyan Neferti bir yorum yaptı:

- Yeşili sevmiyorlar ama Mavi olacağına bunlar olsun diyorlar.

- Bizler neden bunlarla uğraşmak zorundayız, ne kadar saçma değil mi?

- Tümüyle plasetzalardan konuşmuş, konuşuyor ve konuşacak olmayı yeğlerim.

- Burada bizim ne işimiz var peki?

- İnan buna bir cevabım yok.

Bir süre sessizlikten sonra konu

aynı noktaya döndü.

- Plasetzalardan konuşmayı yeğledim, dedim ama çalıştığım yeri haşereler bastıysa bundan rahatsız olurum. Yeşil Şirketin 22 yıl boyunca yüzlerce güneş panelini ve rüzgâr türbinini kapattığı söylendi bugün.

- Bizim gruptan bazıları da pek çok bacanın yeniden tüttüğünü konuştu.

- Ama sosyal medyada gördüklerimiz çok farklı.

- Benim de kafam karıştı, nihayetinde yeşil nehirler, turkuaz göller, lacivert okyanuslar her gün bize gösterilenler.

- Atrasis, Mavi Şirketi fosil yakıt destekçisi gibi gösteriyorlar, dedi.

- Neferti, acaba bunlar hem plasetza hem fosil yakıt tekeli ellerinde tutmaya mı çalışıyorlar?

- Bilmiyorum, bunu mantıksız ve ahlak dışı buluyorum ama her şeyi kontrol etme hastalığına kapılmış olmaları neden mümkün olmasın?

Atara, holofonuna gelen mesaja baktı ve hayretle "Amona ve Atrasis'i gözaltına almışlar." dedi.

Neferti, "Peki ama neden?" diye sordu.

- Sabahki kalkışmayla ilgili olduğunu yazmış.

- ...

- Nereye düştük biz? Geldiğimizden beri ne mikroplastiklerden ne de bakterilerle üretim koşullarından konuşabildik. Bir de yakınlaştığımız kişilerin -ki bunlar önemli bilim insanları- politik saçmalıklar yüzünden etkisizleştirildiğini öğreniyoruz şimdi.

- Bunca haşere varken burada bir proje yönetilemez.

- Çok yazık...

Bahçelievler'de Yaşamış Yazar ve Şairlerin İzinde...

Şevket Özgün – Bahçelievler Derneği Sözcüsü – ankarabahcelidernek@gmail.com

Kentlerimiz kültürle, kültürü yoğunan kişilerle simgesel nitelikler kazanır ve o simgeler kentin hafızasını, ihtişamını ve gelişim çizelgesini işaretler.

Cumhuriyet'in bozkırdaki başkenti olan Ankara, toplumsal aydınlanmamızın ve aydınlanmaya ait kültürün taşıyıcısı olarak on yıllar boyunca nice yazar ve şaire ev sahipliği yapmıştır. Ankara'nın semt kültürünü taşıyan nice yerleşim yeri bu konuda birçok izi bağrında taşımaktadır. Türkiye'nin ilk yapı kooperatifi üzerine kurulan ve gelişen Bahçelievler semti de pek çok yazara ve şaire ev sahipliği yapmanın haklı gururunu üzerinde taşımakta ve bununla da gurur duymaktadır.

Bahçelievler Yardımlaşma ve Dayanışma Derneği'nin katkısı ile Çankaya Belediyesi ilçemizin kültürel mirasına ve değerine katkı sağlamış, nice yapıtı ile destek sunmuş değerli yazar ve şairleri unutulmaz olarak niteleyerek adlarını görünür kılmak ve ebedileştirmek için bir çalışma başlatmıştır. Onları yaşadığı yerlerde, evlerde, bir plakette gün yüzüne çıkarırken, onlarla hemşerilik yapmanın gururunu da paylaşmış oluyoruz. Bu çalışmanın onları küçük, bir tür anma ve hatırlatma arzusunun dalga dalga yayılarak geçmiş ile şimdi arasında güçlü bir vefa köprüsü kuracağına inanıyoruz.

Kaynak: www.cankaya.bel.tr

"Çankaya'da Yaşamış Yazar ve Şairlerin İzinde" projesi, yazar ve şairlerin yaşadıkları evlerin,

sokakların tespiti ve bu yapılara değerli isimlerinin yazılı olduğu plakaların

yerleştirilmesi, plakalarda bulunacak QR kod uygulamasıyla dileyenin daha fazla bilgiye ulaşabileceği ürün/web sitesine ulaşmalarının sağlanması, kültürel sermayemizin ve belleğimizin önemli bir kısmı olan, yazar ve şairlerimizin zaman geçirdikleri mekanların belirlenip günümüze kadar gelebilmiş olanlar üzerine bir çalışma yapılması, proje başarı ile sona erdirildikten sonra projeye dair bir kitap çalışmasının gerçekleştirilmesi gibi bir dizi etkinliği kapsamaktadır.

Projenin ilk bölümünde 27 Aralık 2021'de Fakir Baykurt, Özyay Gönülüm ve Rasim-Remziye Kaygusuz'un oturdukları evlere ait plakalama yapılmış, toplamda 14 isme ait plaka levhalarının takılması 2 Haziran 2022 tarihinde yapılan etkinlik ile tamamlanmıştır.

Proje broşürü Bahçelievler Derneğinden temin edilebilir. Ayrıca ÇANKAYA'DA YAŞAMIŞ YAZAR VE ŞAİRLERİN İZİNDE - <https://sosyalprojeler.cankaya.bel.tr/Sayfa/Detay/161> ürün/web sayfasından bilgi edinilebilir.

1	Altan ÖYMEN 57. Sokak(Eski 8.Sokak) No:6 Ernek / Çankaya	8	Özyay GÖNÜLÜM 75. Sokak (Eski 15.Sokak) No: 25 Yukarı Bahçelievler / Çankaya
2	Emin ÇOLAŞAN 47. Sokak(Eski 37.Sokak) No: 36 Bahçelievler / Çankaya	9	Rasim-Remziye KAYGUSUZ Taşkent Caddesi (Eski 1.Cadde) No:105 Bahçelievler / Çankaya
3	Ord. Prof. Dr. Enver Ziya KARAL 52. Sokak(Eski 6.Sokak) No:43 Bahçelievler / Çankaya	10	Semih SERGEN Taşkent Caddesi(Eski 1.Cadde) No: 57 Bahçelievler / Çankaya
4	Fakir BAYKURT 47. Sokak (Eski 37.Sokak) No:27 Bahçelievler / Çankaya	11	Suna KAN Bilşkek Caddesi (Eski 8. Cadde) 7. Sokak (Eski 79.Sokak) No: 108, Yeşiltepe Sitesi 3.Blok Ernek / Çankaya
5	İsmail Hakkı TONGUÇ Kazakistan Caddesi (Eski 4.Cadde) No:98 Ernek / Çankaya	12	Talip APAYDIN Kazakistan Caddesi (Eski 4.Cadde) No:102 Ernek / Çankaya
6	Prof. Dr. Muammer AKSOY Prof. Dr. Muammer Aksoy Caddesi (Eski 2.Cadde) No: 55 Bahçelievler / Çankaya	13	Prof. Dr. Üstün DÖKMEN Taşkent Caddesi(Eski 1.Cadde) No:74 Bahçelievler / Çankaya
7	Orhan ASENA 61. Cadde(Eski 29.Sokak) No: 16 Yukarı Bahçelievler / Çankaya	14	Ömer ZÜLFÜ LİVANELİ 46. Sokak(Eski 35.Sokak) No: 45 Yukarı Bahçelievler / Çankaya

Kaynak: www.cankaya.bel.tr

Yeşil Çay Üreticileri ile Bir Bardak Çayın Başına Neler Gelecek?

Müfit Pınar - E.Eğitim Emekçisi

Neo-liberalizm, kısaca; “devletin sermaye önündeki tüm haklarından vazgeçerek gelirin yoksul ve orta sınıflardan zenginlere doğru aktarıldığı ekonomik model olduğu” şeklinde tanımlanması olanaklıdır. Düşünüşe göre, bu modelde orta sınıf ve emekçilerin elindeki kaynakların tümü zenginlere aktarılacak, zenginler yatırım yapacaklar, ekonomik büyümeyi sağlayacaklar ve kendileri zenginleştikten sonra da zenginleşmeyi aşağıya doğru yayarak hiçbir zaman gerçekleşmeyecek olan yoksullarında yüzlerinin güleceği bir düzenin kurulması vaat edilmektedir. Türkiye koşullarında, 24 Ocak Kararları ile yaşamımıza giren bu model 1980’den günümüze kadar hız kesmeden uygulanmaktadır. Neo-liberalizmin kurallarına uygun olarak tütün ve şeker tarımında hayata geçirilen özelleştirme- piyasalaştırma sonrası sıranın Karadeniz’in “yeşil altını” Artvin’den Giresun’a kadar olan bölgede yaşayan yüz binlere varan insanının geçim kaynağı olan çay tarımına geldiği 20 Haziran 2022 tarihinde TBMM Başkanlığına sunulan Çay Kanunu teklifinden anlaşılabilir.

Yürürlükte bulunan 3092 sayılı Çay Kanunu çay üretimindeki tekelin kaldırılarak özel sektör eliyle kuru çay üretiminin yolu açılmıştır. Nitekim bu tarihten sonra tüketici piyasasına çeşitli markada kuru çay sürülmüştür. Yürürlükteki bu yasa uyarı çay sanayicileri daha yüksek kar beklentilerine karşın yaş çay üreticileri de özel sektöre ucuza çay satma durumunda kalmamaları için Çay-Kur’un kendilerine sahip çıkmaları yönündeki taleplerini dillendirdikleri sırada gündeme düşen çay kanunu teklifi ile üreticilerin yerine çay sanayicilerinin beklentileri öncelenmiştir.

Öncelikle teklifin hazırlanması sırasında yasaların hazırlanması sırasında uyulması gereken usul ve yöntemlere uyulmamıştır. Teklif, üretimde asıl payı olan yeşil çay üreticilerinin, üretim ile ilişkili kuruluşların, ziraat odaları ya da meslek örgütlerinin görüş ve düşünceleri alınmamıştır. Bu durum üreticilerin tepkilerine neden olduğu gibi teklifin hazırlanması için görevlendirilen Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi de teklifi sahiplenmemiştir. Kaldı ki, 2009 yılında Çay-Kur’un özelleştirilerek piyasadan çekilmesi, üretim maliyetlerinin düşürülmesi içinde çay borsası kurulması, yaş çay

üreticilerinin de sözleşmeli üreticiler haline evrilerek güvencesizleştirilmelerine yönelik düşüncelerin dirençle karşılandığı için bu kez Rize Ticaret Odası ile ÇAYSİAD gibi sermaye gruplarının talepleri doğrultusunda ısıtılarak üreticilerden gizlenerek gündeme getirilen bu teklif doğal olarak yaş çay üreticileri tarafından kabul edilmesi beklenmemelidir.

Teklifin Amaç ve Kapsam başlıklı 1. maddesi “Bu Kanun, çay tarımı alanlarının tespitini, yaş ve kuru çay üreticilerinin hak ve yükümlülüklerini, kuru çayın Çay Borsası kanalıyla satışını, destekleme şartlarının belirlenmesini, çay piyasasının düzenlenmesi ve denetlenmesi ile Çay Piyasası Düzenleme ve Denetleme Kurulu’nun kuruluş ve görevlerini ihtiva eder” şeklinde düzenlenmiş ise de teklifte yaş çay üreticilerine hiçbir hak sağlanmadığı gibi madde metnin de anlaşılacağı üzere çayın piyasaya açılması öngörülmekte, kuru çayında pazarlanması milyonlarca tüketici için aleyhine olacak şekilde kurulması sağlanacak Çay Borsası üzerinden yapılması öngörülmektedir.

Günümüzde Çay-Kur’un uyguladığı kota ve kontenjan uygulamalarından ezilen, özel sektör işletmelerine ucuza yaş çayını satan üreticiler bu kez çayın piyasaya açılması üzerine kuru çay işletmecilerine bağımlı ucuz emekçilere dönüşmelerine çalışılmaktadır. Çünkü, söz konusu teklifin 5. maddesine göre; borsada kaydı olmayan bir şirkete yeşil çayın satışı olanaksız olacaktır. Böylece, tütün yetiştiricilerin yaşadıklarını bu kez yeşil çay üreticileri yaşayacaklardır.

Can alıcı bir düzenleme de, teklifin Çay Alanı Ruhsat İşlemleri başlıklı 11. maddesine göre çay üretimi yapılacak bölgenin coğrafi sınırları tespit ve ilan edilecek çay bahçeleri yeniden ruhsatlandırılacaktır. Üreticileri mevcut ruhsatları müktesep hak olarak görülmeyerek üreticiler ruhsatlarını bu yasaya göre yenilemek zorunda kalacaklardır. Bakanlık ve Genel Müdürlüğün çay tarımı olarak görülmeyen çay bahçelerindeki çay bitkilerinin sökülmesi gündeme gelecektir. Artık, çay tarımı tamamen Tarım Bakanlığının ve sermaye gruplarının tutum ve keyfinde kalacaktır. Yaş çay üreticileri ruhsat eşliğini aşmaları halinde bu kez yaş çayın fiyatının belirlenmesinde teklifin 13/ (11)’inci maddesi

uyarınca piyasa koşullarının dayatması ile karşılaşacaklardır. Çünkü yaş çayın fiyatını devlet yerine artık sermaye gruplarından oluşan kurul tarafından belirlenecektir. Kota ve kontenjan olmayacak ise de çay üreticileri çayını istediği firma yerine teklifin 15-(1)’inci maddesinin 2. fıkrasına göre yapmak zorunda oldukları sözleşme uyarı taahhüt ettiği yaş çay miktarını sözleşme yaptığı kuru çay işletmecisine teslim etmek ve satmak zorunda kalacaktır. Bir yıl önce imzalanması gereken sözleşme metnini Çay Düzenleme ve Denetleme Kurulu hazırlayacaktır. Böylece sözleşme metni kaçınılmaz olarak şirketler lehine hükümler taşıyacaktır. Bu durum sözleşme özgürlüğüne aykırı olduğu gibi sonuçta, yaş çay üreticisi çayını Çay Borsasında işlem gören kuru çay işletmecisi ile bir yıl önce yaptığı sözleşme uyarı borsanın saptadığı fiyat üzerinden bu işletmeciye satmak zorunda kalacaktır. Hiçbir şekilde sözleşme yaptığı şirket dışında şirkete çayını satamayacaktır. Çayını satmak için hiçbir tercih hakkını kullanamayacaktır.

Yaş ve Kuru çayın fiyatı teklifin 15/6. maddesine göre Çay Piyasası Düzenleme ve Denetleme Kurulu tarafından belirlenerek ilan edilmesi belirtilmiş ise de aynı maddenin 2. fıkrasına göre gerçek fiyatların belirlenmesinde kurulacak olan Çay Borsasının yetkili olduğu öngörülmüştür. Bu durumda fiyat tespitinde tek yetkili Çay Borsası olacaktır. Bu durum hem yaş üreticilerinin hem de kuru çay üreticilerinin aleyhine olacaktır.

Teklifin yasalaşması halinde; yaş ve kuru çayın özelleştirilmesi ve piyasalaşmasının önünde engel kalmayacak ve süreç içerisinde yaş çay üreticileri konumlarını kaybederek kuru çay şirketleri ile Çay Düzenleme ve Denetleme Kurulunun dayattığı şekildeki sözleşmeleri imzalamak zorunda kalarak çay üretimi yapan kuru çay şirketlerine bağımlı “sözleşmeli çiftçiler” durumuna düşecekler, tüketiciler de bir bardak çay için daha yüksek tutarlar ödemek zorunda kalacaklardır. Bu durumda, gelecek Meclis dönemine ertelenen Çay Kanunu teklifinin kanunlaşmaması için kaçınılmaz olarak bölge halkı ile tüm tüketicilerin ortak mücadele yürütmeleri zorunludur.

1- Çay Kanun Taslağı: tb. Org.tr

2- 3 Temmuz 2022 tarihli Evrensel Gazetesi, Sayfa: 6. “Çay kanun teklifi Karadeniz’den geçmez...”, Fatma Genç.

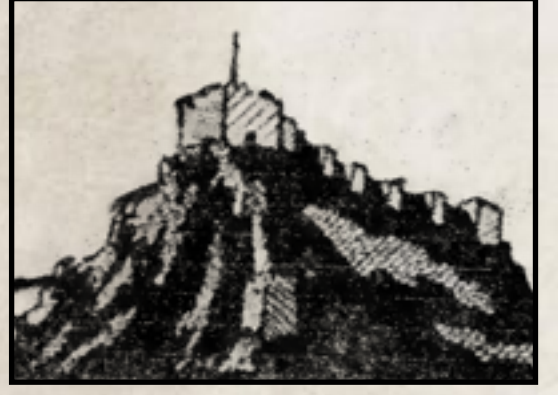
3- Emeğin Kitabı, SAV Sosyal Araştırma Vakfı, İstanbul- Mayıs 2014, Sayfa: 516- 532

YIL: 1 SAYI: 3

1 - 30 Eylül 1932

Derleyen: M. Bülent Varlık
mbvarlik@gmail.com

GEÇMİŞİN İZİNDE

Ankara
Postası

Baş Makale:

Ankara

Ankara her sene daha fazla şehirleşiyor. Bu yaz, geçen yazdan çok daha canlıdır. Buna küçük memur ailelerinin İstanbul göçüne artık tahammül edemedikleri bir sebep olarak gösterilebilir. Fakat esasen tabii olmanın şey, küçük maaşın ve ücretin göçü idi.

Buna karşın Ankara'da oturanlar için gezinti ve rahat yerleri çoğalmıştır. Çiftlik korusu, Yenişehir'deki bahçeler ve Karadeniz Havuzu, insanı hakikaten avutmaktadır. Ankara'nın havası, yazın boşalması lazım gelen değil, hiçbir zaman boşalmaması lâzım gelen bir şehir havasıdır. Ankara'yı boşaltan havası değil, tabiatsızlığı, tozu, rahatsızlığı idi. Ankara'nın yeşil bir tabiatı, hiç olmazsa insanların gölgesine alacak kadar yeşil bir tabiatı olabileceğini Gazi Çiftliği ispat etti. Yüz yıkayacak suyu olmadığından şikâyet olunan Ankaramızda şimdi yüzülecek su da buluyoruz. Gerçi şehir su servisi henüz eksiktir. Fakat bu eksiklik susuzluktan değil, başlanan yeni tesisatın tamam olmamasındandır.

Yolların çoğu, kır yolları halinden medeni şehir yolları haline gelmiştir. Plân bitmiştir. Hakikaten Ankara'yı sevenler ve isteyenlerin hepsi, şehrin bugünkü manzarasından kendisi için bir iftihar hissesi çıkarabilir.

Buraya kadar şehrimizin iyi taraflarını saydık. Fakat şunu işaret edelim ki Ankara'nın büyük değil, şimdiye kadar olandan çok daha az emekle başarılabilecek iki üç eksikliği var. Bu iki üç eksik, dikilmiş bir esvabın düğmesi gibi, yapılarına nispet ehemmiyetsiz, ancak vaziyefesi noktai nazarından yapılan kadar mühimdir.

Biri memur apartmanları! Mütemadiyen Ankara'da kalmağa mecbur olan memurlarımız henüz kerpiç çatı altındadırlar. Her sene verdiğimiz yüz binlerce lira kira parası karşılık gösterilerek, rahat ve toplu memurlar mahallesinin bir an evvel inşa edilmesi bir zarurettir. Emlâk Bankası'nın yeni bir çare bulunduğunu işitiyorduk. Eğer tahakkuk edebilirse, bu cidden yalnız Ankara şehri, Ankara memuru için faydalı olacak değil, devlet teşkilâtının daha ferah ve rahat kafalı bir unsurla

çalışabilmesini de mümkün kılacaktır.

İkinci nokta, İstasyondan meclise doğru gelen caddenin bir tarafındaki spor tesisatıyla öteki tarafındaki büyük havuzun inşasıdır. Bu havuz bir ufak göldür. Her hangi bir şehrin su görmek, su ile oynamak, su sporları yapmak ihtiyacını karşılayabilir. ...

Üçüncü nokta, Orman Çiftliğinin bir an evvel şehre kavuşmasıdır.

(Falih Rifki [Atay], Hakimiyet-i Milliye, 5 Eylül 1932)

Hakimiyet-i Milliye, 3 Eylül 1932

Ekonomi

Pazarlar ve Yeyecek
İçecek Fiyatları

Artık mevsim tamamıyla ilerledi. ... Hayatı ucuzlatmak için kurulan ve muhtelif yerlerde halkın ihtiyacını daha ehven tedarike vesile olan pazarlarda son ucuzluk haddini buldu. ...

Kavun ve karpuzun bolluğu yalnız pazarlarda değil, köşe aralarında, bakkal önlerinde öteberi meydanlarda görülebilenlerden de anlaşılıyor. Şurası muhakkak ki, Ankaramız bu sene diğer senelere nazaran gerek sebze ve meyva ve gerek diğer hususlarda ucuzdur. Fakat her nevi yiyecek ve eşyanın tam ve matlup [istenilen]

ucuzluğu bulduğu iddia edilemez.

Şehirde sebze ve meyvadan tutunuz da her nevi eşya dahil olmak üzere bunların fiyatları mahal ve mevkilere göre değişmektedir. Hattâ pazarlarda bile mevkiin tesiri oluyor. Meselâ Yenişehir pazarının diğer pazarlara nazaran daha pahalı olduğu ve en ucuz pazarın da Salıpazarı olduğu söyleniyor.

... Pazarlarda, yumurta bolluğu ve ucuzluğu gene devam ediyor. Tavuk da ucuzdur. Fakat dikkat edilecek olursa tavuk satanların ekserisi köylü değildir. Köylülerden tavuk ve piliç satanlar seyrek. Bunlar küçük mutavassıtların eline geçmiş olanlardır. Harman zamanı geldiği için pazarlarda fazla köylü kalabalığı görülüyor (Hakimiyet-i Milliye, 18 Eylül 1932)

Hakimiyet-i Milliye, 25 Eylül 1932

Şehircilik

Çubuk

Ankara'nın temizlik için su ihtiyacını temin etmek üzere Çubuk'ta yapılmakta olan barajın inşaatına devam edilmektedir. ...

Baraj on iki milyon ton su için yapılmaktadır. Şimdiye kadar yapılan tetkiklerde bu havaliden baraj için 49 milyon ton su toplamak da kabil olabilecektir.

... Baraj hitam bulduktan sonra bu suların bir kısmı borularla şehre verilecek ve şehrin temizliğine tahsis edilecektir.

Diğer kısmı da gene bir boru ile istasyonun yanında yapılacak olan büyük havuza ve ileride inşa edilecek olan spor, teşcir [ağaçlandırma] sahalarına akıtılacaktır.

Çubuk'ta yapılmakta olan baraj ve bu baraj için muhitten toplanacak

AGORA

sular şehrin bu saydığımız ihtiyaçlarına tekabül edebilecektir. (Hakimiyet-i Milliye, 15 Eylül 1932)

Son Posta, 2 Eylül 1932

Eğitim

Musiki Muallim Mektebi

Yaz tatilini ikmal etmiş olan Ankara Musiki Muallim Mektebi, dününden itibaren yeni ders senesi faaliyetine başlamıştır. Mektebin bu seneki leylî [yatılı] kadrosu pek dar olmasına rağmen, mektebe müracaat edenlerin sayısı hayli çok olmuştur. ... Mektebin bu sene alınan yeni talebe ile mevcudu yüz elliye geçmektedir. ....

Mektep orkestrası bu sene daha ziyade kuvvetlendirilmiş ve kış konserleri için de şimdiden hazırlık başlamıştır. Bu seneki konserlere geçen senekinden daha erken başlanacaktır. (Hakimiyet-i Milliye, 18 Eylül 1932)

Hakimiyet-i Milliye, 1 Eylül 1932

Çevre

Ankara'da Mesire Yerleri

Ankara'da halkın gezme ihtiyacını temin eden yerler günden güne çoğalmaktadır.

Bundan beş altı sene evel hükümet merkezinde gezecek, yeşillik görecek ve kır havası alacak iki yer vardı. Biri Kayaş, diğeri de Hatipçayı vadisi.

...Halbuki bunlardan başka birkaç seneden beri her sene daha güzelleşen, daha gölgelenen ve daha yeşillenen orman çiftliği de bu ihtiyacı temine başladı. ....

Son açılan Karadeniz yüzme havusu ise yalnız gezme değil yüzme ihtiyacını da tatmin etmiştir. ... (Hakimiyet-i Milliye, 3 Eylül 1932)

Son Posta, 22 Eylül 1932

Ulaştırma

Ankara'nın Asfalt Yolları

Ankara'yı sayfiyelerine bağlamak üzere yapılan asfalt yolların inşaatı bitmek üzeredir.

İstasyon-Mukaddem mahallesi arasındaki kısımlar bitmiştir. Havuzbaşı-Çankaya kısmı onbeş güne kadar ikmal edilecektir.

Ankara-Keçiören yolu, şehirden Kalaba köyünün köşesine, Keçiören'den Kalaba köyü boğazına kadar yapılmıştır. Aradaki kısmın asfaltı teşrinievel on beşine kadar ikmal edilecektir.

Orman Çiftliği arasındaki yollar tamamlanmıştır. ... Akköprü üzerinden Çiftliğe giden yolun Meclis önünden Sebat fabrikasına kadar olan kısmı tamamlanmış ve asfaltı dökülmüştür. ... Etlik yolunda taş ferşiyatı [döşenmesi]

tamamlanmıştır. Bu yolun asfaltı şimdilik tehir edilmiştir.

Asfalt yollar ... bir şirkete ihale edilmiştir. Yalnız bu ihalede asfalt yolların etrafında yapılması icap eden yaya kaldırımlar dahil değildir. Belediye bu kaldırımları bizzat inşa edecektir. .... (Hakimiyet-i Milliye, 13 Eylül 1932)

Hakimiyet-i Milliye, 16 Eylül 1932

Haberleşme

Otomatik Telefon 7. Yaşına Girdi

Avrupanın Her Tarafıyla Görüşecek Cihaz Monte Ediliyor

Posta ve Telgraf müdüriyeti umumiye binasının bir köşesinde 11-9-926'dan beri sessiz sadasız çalışan Ankara otomatik telefonunun dün senesi devriyesi merasimi yapılmıştır. ...

Amerika hariç olmak üzere bu cihazla Avrupanın bütün şehirleriyle muhabere edilebilecektir. ... (Hakimiyet-i Milliye, 12 Eylül 1932)

Hakimiyet-i Milliye, 6 Eylül 1932

GAZETE SOLFASOL'E KATILIN!

Gazete Solfasol'de içeriği, iş bölümünü ve yeni fikirleri **her çarşamba akşamı** yaptığımız toplantılarda ve ana haberleşme kanalımız olan e-posta grubumuzda ele alıyoruz. Aramıza katılmak isterseniz bilgi@gazetesolfasol.com adresine bir e-posta göndermeniz yeterli.

SOLFASOL'DE YER ALIN!

Gazete Solfasol ayrımcılık, nefret ve şiddet içermediği sürece her türlü katkıya açık. Yayımlanmasını istediğiniz yazılı ve görsel katkılarınızı her ayın 25'ine kadar icerik@gazetesolfasol.com adresine gönderebilirsiniz.

GAZETE SOLFASOL'Ü DESTEKLEYİN!

Altı abonelik çeşidinden size uygun olanı seçerek aboneliğinizi başlatabilirsiniz veya yenileyebilirsiniz.

Dijital Abonelik

200TL

Solfasol'ünüz her ay elektronik posta kutunuzda

iyzi.link/AFY2IA

Normal Abonelik

250TL

Solfasol'ünüz her ay adresinize posta yoluyla ulaştırılır

iyzi.link/AFY2Ww

Destekçi

500TL

Destekçi olun ve Ankara gezilerimizde misafirimiz olun

iyzi.link/AFY2eQ

Yurtdışı Abonelik

750TL

Uzaktayım demeyin, Solfasol dünyanın her yerine ulaşıyor!

iyzi.link/AFY2gw

Çifte Destekçi

1000TL

Solfasol'e verdiğiniz çifte destekle bizi çok mutlu edin!

iyzi.link/AFx3Bw

Yaşasın Solfasol!

2000TL

Cömert desteğinizle mutluluktan gözlerimizi yaşartın!

iyzi.link/AFx3Gw

KREDİ KARTI

Online ödeme platformu iyzi üzerinden abone olabilirsiniz. Yukarıdaki QR kodları kullanılabilir veya abonelik sayfamızda linklerini bulabilirsiniz.

solfasol.tv/abonelik

PATREON

Patreon Solfasol'a aylık düzenli destek verebileceğiniz online bir kitlesel fonlama platformudur. Belirleyeceğiniz miktar, kredi kartınızdan her ay otomatik olarak çekilerek Solfasol'a aktarılır.

patreon.com/solfasol

BANKA HAVALESİ/EFT

Abone olmak için aşağıdaki hesap numarasına ödeme yaptıktan sonra adınızı, açık adresinizi, e-posta adresinizi ve telefon numaranızı abone@gazetesolfasol.com adresine veya **0 536 9566426** nolu telefona SMS ile gönderin veya websitemizdeki abonelik formunu doldurun.

Abonelik Ödemesi için Banka Hesap Bilgileri
TÜRKİYE İŞ BANKASI - KÜÇÜKESAT ŞUBESİ
IBAN TR83 0006 4000 0014 2080 7867 87
Hesap Sahibi: Mehmet Onur Yılmaz SOLFASOL

SOLFASOL

Ankara'nın Gayriresmi Gazetesi

Eylül 2022

116. Sayı

Ayda bir yayımlanır

Sahibi ve Sorumlu Yazı İşleri Müdürü

Mehmet Onur Yılmaz

Editörler Alanur Çavlin, Zişan Kürüm

Keçi Solfasol Çizimi Aydan Çelik

Sayfa Düzenleme Lindanihan

Gazete Sekreteri Nihan Çolak
nihan.colak@gazetesolfasol.com

Bu Sayıyı Yayına Hazırlayanlar

Akın Atauz, Alanur Çavlin,

Alisa Candan Karsu, Alper Fidaner,

Aslı Baysuğ, Aydan Çelik, Ayhan Çelik,

Ayşegül Çelik, Buğra Han Baş, Ceren İskit,

Deniz Gümüsel, Duygu Toprak, Elif Gamze

Bozo, Enver Arcak, Faruk Soydemir, Filiz

Köse, Faruk Soydemir, Funda Mengilli,

Hadi Sinan İskit, Hayrettin Günç, Kaan

Can Bircan, Lindanihan, M. Bülent Varlık,

Mahir Kalaylıoğlu, Mehmet C. Peker,

Mehmet Onur Yılmaz, Müfit Pınar, Necati

Yalçın, Onur Mat, Oya Özgün Özder, Savaş

Sönmez, Sencer Başat, Şevket Özgün,

Taylan Esin, Veli Saçılık, Zişan Kürüm.

Yayın İdare Merkezi

Büklüm Sokak No: 44/4
06680 Kavaklıdere / Ankara

Tel-Faks 0 (312) 437 76 41

İrtibat Tel 0 (533) 426 89 20, 0 (536) 956 64 26

Bilgi-Katılım bilgi@gazetesolfasol.com

Yazı-Haber icerik@gazetesolfasol.com

Abonelik abone@gazetesolfasol.com

Basım Yeri

Şen Matbaa

Özveren Sokak 25/B Demirtepe / Ankara

Tel 0 (312) 229 64 54 **Fax** 0 (312) 229 64 54

E-Mail senmatbaa@gmail.com

www.senmatbaa.com

Basım Tarihi 17.09.2022

ISSN 1301-8655

Yerel Süreli Yayın

3.000 adet basılmıştır.

SOLFASOL'DE ŞEFFAFLIK

DÖNEM Ağustos-01.08.2022-31.08.2022

Solfasol, Ankaralılarla buluştuğu ilk günden beri ana gelir kaynağı abonelerinin desteği olan, kâr amacı gütmeyen bir gazete. Mali şeffaflık ve hesap verebilirliği önemsiyor, bütün sivil oluşumlar ve basın-yayın kuruluşlarının bu ilkeleri benimsemesi için öncü olmayı umuyoruz.

GENEL BİLGİLER (31.08.2022 itibarıyla)

Toplam abone sayısı: 1.172
Toplam kurumsal abone sayısı: 60

DÖNEMSEL BİLGİLER

Abonelik yenileme sayısı: 37
Yeni abone sayısı: 2
Kurumsal abonelik yenileme sayısı: 0
Yeni kurumsal abone sayısı: 0

GELİRLER

Yeni abone ve yenileme, patreon: 17.535,18 TL
T-shirt, gazete satışı, gezi v.b: 420 TL
İlan, reklam: 0 TL

GELİRLER TOPLAMI: 17.955,18 TL

GİDERLER

Matbaa Gideri: 0 TL
Postalama Gideri: 620 TL
Kira ve Ofis Giderler: 4.200 TL
İdari ve Editoryal Giderler: 7.600 TL
Resmi Giderler: 700 TL
GİDERLER TOPLAMI: 13.120,00 TL

TOPLAM ALACAKLAR (31.08.2022 itibarıyla)

161.420,00 TL

BORÇLAR (31.08.2022 itibarıyla)

Matbaaya Borç: 23.500,00 TL
Kişilere Borçlar: 146.276,31 TL
Diğer Borçlar (vergi, muhasebe, kira vb.): 15.838,89 TL
BORÇLAR TOPLAMI: 185.615,20 TL

TAKİPTE
KALIN!

Web
solfasol.tv

YouTube
[Solfasol TV](https://www.youtube.com/SolfasolTV)

Instagram
[solfasol_gazetesi](https://www.instagram.com/solfasol_gazetesi)

Twitter / Facebook / Google
[Gazetesolfasol](https://www.gazetesolfasol.com)